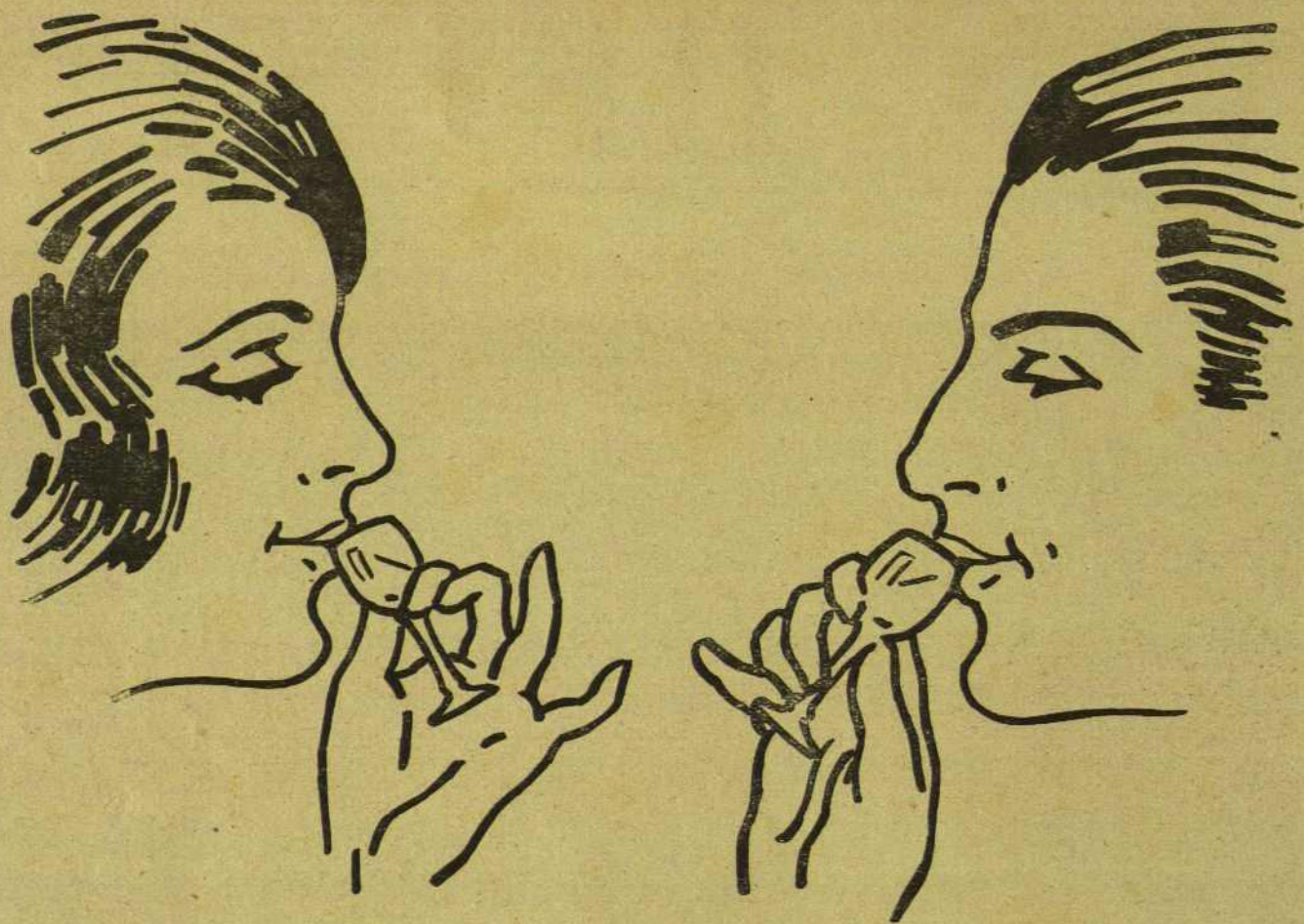

D'ACI I D'ALLÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
LLIBRERIA CATALONIA: PLAÇA CATALUNYA, 17

**El plaer dels plaers:
Beure una copeta de**

ANIS^{DEL} MONO

**VICENS BOSCH
BADALONA-ESPANYA**

FAMÓS EN TOTS ELS PAÏSOS

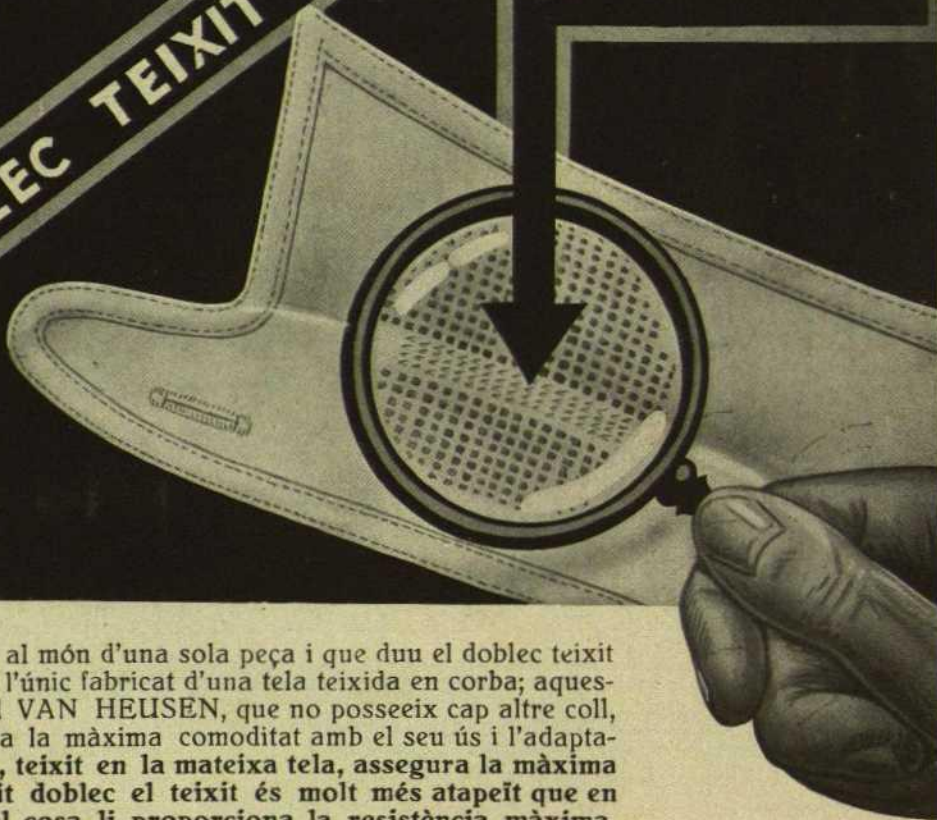
VAN HEUSEN

Semi-fluix

EL COLL TEIXIT EN CORBA

AMB EL DOBLEC TEIXIT EN LA MATEIXA TELA

EL coll VAN HEUSEN és l'únic al món d'una sola peça i que duu el doblec teixit en la mateixa tela, i ensems és l'únic fabricat d'una tela teixida en corba; aquestes són les característiques del coll VAN HEUSEN, que no posseeix cap altre coll, i, en conseqüència, resta assegurada la màxima comoditat amb el seu ús i l'adaptació més perfecta al coll. El doblec, teixit en la mateixa tela, assegura la màxima durada del coll, perquè en el dit doblec el teixit és molt més atapeït que en les altres parts del mateix, la qual cosa li proporciona la resistència màxima.

SEMPRE IMITAT : NO IGUALAT MAI
FABRICACIÓ NACIONAL

MANUFACTURES FÀBREGAS, S. A.

TRAFALGAR, 27

BARCELONA

2,50

PESSETES

PELL CABRA O FOCA. — Necesser complet i ploma estilogràfica. Tanca metall amb passadors. Clavat invisible

Marc-retrat, Bitllers, Petaques, Liseuses, Blocs-notes gobelin, Relotgeres, Polseres

PELL NAPPA (flexible). — Tanca metall folrat

PELL NAPPA (flexible). Tanca éclair (cremallera)

CASA LLORENS

Fàbrica de Moneders, Carteres, Cigarreres, Marcs, Vades, etcètera. Darreres novetats de París i Viena. Especialitat en els encàrrecs

PELL NAPPA (flexible). — Tanca metall folrat

PELL NAPPA (flexible). — Tanca conxa

PELL CABRA — Tanca metall daurat o niquelat. Triple tanca

PELL CABRA, AUSTRÀLIA O FOCA. — Moneder viatge. Tanca éclair

València, 213 - Tel. 771 G.
B A R C E L O N A

PELL NAPPA (flexible), repuntejada. — Tanca metall folrat

PELL NAPPA (flexible). — Tanca extensible

Carpets pell marbrejada

Petit gobelin brodat a mà

PELL NAPPA (flexible). — Tanca metall folrat. Triple tanca

No us deixeu enganyar
i exigiu sempre aquesta
marca i nom
BELLESA (registrats)

BELLESA

PARÍS I BERLÍN
Grand Prix
et Médailles d'Or

Aigua de Colònia Argent Classe Primavera

Fragància de tonalitat molt florida, fresca i exuberant. Serveix per a tots els usos. Preu: de 1,75 a 8,50 ptes. segons cabuda.

Aigua de Colònia Belleza Classe Flor Selecta

Enclou el finíssim, deliciós i persistent perfum de les flors més delicades. És el símbol de la distinció. Preu: de 2,25 a 13,00 ptes. segons cabuda.

Aigua de Colònia Aromas del Monte

La més alta concentració; perfum incomparable, aristocràtic, intens, baronívol. En friccions i ben barrejada amb aigua, tonifica el sistema nerviós, enforteix les fibres musculars i comunica al cos un benestar insuperable. Preu: de 2,50 a 15,00 ptes. segons cabuda.

Altres especialitats: Loció cutània contra les arrugues, grans, etc., Cremes i Pols

DE VENDA: A les principals Perfumeries, Drogueries i Farmàcies d'Espanya, Amèrica i Portugal. A Buenos Aires, D. Lluís Badia, carrer Bernardo Irigoyen, 263.

Fabricants: Argente Germans, BADALONA

Depilatori Belleza Té fama mundial per ésser l'únic inofensiu i que fa desaparèixer a l'acte el berrissol de la cara, braços, etc., extirpant l'arrel sense molèstia per al cutis. L'únic que ha obtingut el Gran Premi.

Es l'ideal Rhum Belleza Fora canes

A BASE DE NOGUER. Basten unes gotes durant sis dies per a que desapareguin les canes, tornant-les a son primitiu color amb extraordinària perfecció. Usant-lo una o dues vegades per setmana, s'eviten els cabells blancs, puix sens tenyir-los els dona color i vida. És inofensiu fins per als *herpètics*. No taca, no embruta ni engrassa. S'usa de la mateixa manera que el Rom-quina.

Tintura Winter Basta una sola aplicació per a que desapareguin les canes. Serveix per al cabell, barba, o bigoti. Dona matisos perfectament naturals i inalterables. Demanin-la *negra, castany-obscur, castany natural, castany clar*. És la millor, més pràctica i més econòmica.

VOLEU APRIMAR-VOS?

Vegeu el resultat que obtindreu si useu

l'American Remedy

Disminució de pes de 2 a 5 quilograms mensuals
Completament inofensiu fins usant-lo molt de temps

MANERA D'USAR-LO:

La meitat del contingut d'un paquet diàriament en dejú

Paquet: 0,50 pessetes,
per a dues dosis

Es remet per correu,
contra reemborsament

Comandes a **FARMACIA BALASCH**

Avinguda d'Anfòs XIII, 440 :: BARCELONA

JOAN MATEMALA FLOTATS

ESCUPTOR

CARRER MALLORCA, 382

BARCELONA

RESTAURACIÓ
DE LLUNES

INSTAL·LACIONS
DE VIDRIERIA

MARCS I
MOTLLURES

El problema de la comoditat i del bon gust

queda resolt amb les produccions en

MOBLES DE JONC

de la

MANUFACTURE PARISIENNE

MARCA

MEPNE

REGISTRADA

FILLS
de J. BARÓ

TALLERS:

Riera St. Miquel
n.º 88

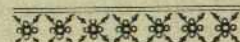
Telèfon 686 G.

SALONS
D'EXPOSICIÓ
I
VENDES:

Passeig
de
Gràcia, n.º 115

Barcelona

La casa de la goma

Senyores!

No deixin de
comprar les
seves faixes
a

*Au corset
Elegant*

Que les ven
des de

9 pessetes

Plaça Santa Anna, 4
BARCELONA

Molts productes he provat per a les Celles i les Pestanyes. El Maybelline és el que recomano

Maybelline

On Sale Everywhere

Maybelline
Darkens and Beautifies Eyelashes Instantly

DE VENDA: En totes les Perfumeries del món, i al major: **J. Oliver**
Corts, 569 - Barcelona

CASES QUE RECOMANEM

DEMANEU: Exquisit pernil YORK
"LA FLOR DEL PIRINEO"

ELABORACIÓ ACURADA DE L'ACREDITADA CASA

Descals Aubert

OLOI

Llonganisses, embutits selectes, mortadella, foiegras trufat, etc., etc.

Casa BORRULL

Plaça de les Olles, 9

Articles per a esport-Futbol-
Xarxes per a tennis - Hama-
ques - Bosses - Cortines, etc. - Articles de pesca

IDIOMES

LICEU DALMAU

València, 245
Tel. 1845 A.

FILLA DE J. LAPORTA

CARME, 52 - BARCELONA
Paraigües - Vanos - Moneders

Cartonatges BAENA

Capses per a tota
mena d'indústries
Especialitat en les
de Farmàcia i Joieria. :-: Viladomat, 173

MAGATZEMS POMPEYA

Mobles de totes classes. Especialitat en mobles americans
per a despatx - SALMERON, 75 - Telèfon G. 1746

PAU GALLES ALEGRE

MARBRISTA

DIPUTACIÓ, 82 - TELÈFON 748 H

Casa AGUSTÍ BATLLE

RAMS, PLANTES I FLORS

Salmeron, 247 --: Telèfon 937 G.

Són els
millors

BILLARS SOLER

Vilado-
mat, 122

Manufactura d'Estoigs, Mostraris i
Articles de Pell

P. RIPOLL

PALMA SANT JUST, 1, PRAL

A. HERNANDEZ - Vulcanització

de neumàtics

ROSSELLÓ, 199 - TELÈFON 2660 G.

JACINT AVILA

Decoracions :: Armadures, estopa i guix
Passeig de Sant Joan, 73 : Telèfon 306 S. P.

PIANOS

GARANTITS, PREUS
REDUITS. REPARA-
CIONS, AFINACIONS

Casa Raynard Tallers, núm. 35

MÚSICA de totes les edicions
nacionals i estrangeres

Gran assortit en música catalana. Venda - lloguer

Casa Raynard Tallers, núm. 35

KAYSER

La bona màqui-
na per a cosir

GUSTAU WEINHAGEN

Carrer de Diputació, 273 - Barcelona

Gran Sombrereria LA CAMELIA

36, SANS, 36

Gorres de totes classes - CASA GARCIA - Sans

Fàbrica de Gèneres de Punt

Abrics, Sueters, Pullovers, Mitges
i altres articles del ram a mida

VILLARROEL, 47 :-: Telèfon 3309 A.

ORFEBRERIA SALES BALMES, S. A.

Fàbrica d'articles per a presents i servei de taula
PORTAFERRISSA, 4

SPLENDIDE PENSION

C. PELAYO, 8
BARCELONA

60 HABITACIONS AMB AIGUA CORRENT

Bany Pensió de 12 a 14 ptes. **Ascensor**

:: Telèfon 3691 A. ::

CICLES I MOTOS B. S. A.

Lázaro i López

Banlla Catalunya, 104 i 111

TALLERS ELECTRO-MECANICS

RAMON CALVERA

BOBINATGE DE TOTA MENA DE MOTORS I MÀQUINES
ELÈCTRIQUES - SECCIÓ ESPECIAL PER A RÀDIO

CARREGAMENT D'ACUMULADORS

PROVENÇA, 312

Llibreria BALAGUÉ

Compra i venda en Llibres d'ocasió

PALLA, 13 i 15

EL MARINO - Relotgeria

de JAUME FONOLLOSA

Canvis Vells, 8. El millor rellotge
que bat els segons, marca ALPINA

J. VILAPLANA

ÒPTIC - Execució ràpida en les fórmules
dels senyors Metges oculistes.

PELAYO, 16

CARME, 77 CARBONELL Tel. 1764 A.

PORTES D'ACER ONDULADES, SERRALLERIA
D'OBRES I ARTISTICA, FUMISTERIA, ETC.

ACADÈMIA COTS

COMERÇ, IDIOMES, ETC.

Carrer dels Arcs, 10 :: Telèfon 5041 A.

JOSEP BATLLE

RAMS, PLANTES I FLORS

PASSEIG DE GRACIA, 105

CICLES MOTOS SPORTS SANROMÀ Balmes 62
Tel. 1445-A
Barcelona

MOBLES

DE TOTES MENES A PREUS
REDUÏDÍSSIMS

CASA FUNDADA EN 1892

A. NAVARRO

BALMES, 70

Telèfon 1655 G.

BARCELONA

EL KRIC

BUGIES, FARS,
BOCINES

TORNETERIA, OLIS, GRASSES I TOTA MENA
D'ACCESSORIS PER A AUTOMOBILS

Carrer Aragó, 201 (Cantonada Aribau) BARCELONA

Purè, Taploques i Llegums pelats

A. ALUJA PONS - REUS

MANA

**TALLER DE MOBLES
I FUSTERIA**

Jaume Llorca (fill)

MENÉNDEZ PELAYO, 216

(Abans Torrent de l'Olla)

BARCELONA (G.)

ESCALES DE TOTES MENES
PER A ÚS DOMÈSTIC - ARTICLES DE CUINA I
NETEJA - RASPALLS - PINTES - PERFUME-
RIA - JOGUINES, ETC.

D. SERVITJA

CARRER MUNTANER, 14
TELÈFON 2577 A.

TALLERS A SANT MARTÍ
TELÈFON 656 S. M.

Ella sempre pensa primer en els altres...

Quina feina li donen aquestes festes!

Nadal, Cap d'any, Reis...

àpats, convidats, una casa neta cada mig dia, cada vespre...
cendra, cigars, pols... I per complaure a qui, treballa ella tant?
Certament que no és pas per ella mateixa...

I així és cada dia de l'any... Ella sempre pensa primer
en els altres...

ARA és l'ocasió de demostrar-li que l'estimeu, que com-
preneu que ella és l'ànima de la vostra llar. En aquests dies
de festa regaleu a la vostra esposa, a la vostra mare un aspi-
rador de pols **NILFISK**.

Aquest excel·lent aspirador danès, li alleugerirà per tota
la vida la monòtona feina de cada dia.

DEMANEU PROSPEC-
TES I TOTA MENA
DE DETALLS A

KAJ HANSEN - Tiana - (Prov. Barcelona)

AGENT GENERAL A ESPANYA
DELS ASPIRADORS DANESOS

N I L F I S K

MOBLES DE TOTS ELS ESTILS I TAPISSERIA

F. GIMENEZ

**FABRICACIÓ
PROPIA :: ESPE-
CIALITAT EN ELS
ENCARRECS**

**TALLERS I
EXPOSICIÓ:
MALLORCA, 282
TELÉFON 2722 G.
BARCELONA**

Fàbrica de Productes Ceràmics
Rajoles i articles de Construcció

**CASIMIR
VICENS**

Despatx: Carrer de Tallers, 72
Fàbrica: Carrer de Benavent
pròxim a Travessera (Sans)

Telèfon 5090 A. :: BARCELONA

Mah-Jongg

EQUIPS TOT CEL·LULOIDE
A 10 Ptes.; 17,50 i 40 els millors

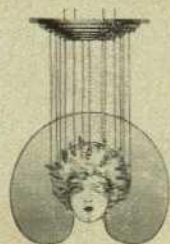
FARISTOLS NOGUERA a 1 pta.

Clinica BEBES - 3, BISBE, 3

Classes de piano, violí i
violoncel - Solfeig, teoria,
harmonia i composició

ACADÈMIA LONGAS

Sala d'audicions
Passeig de Gràcia, 86

**LES ONDULACIONS
PERMANENTS**
i aplicacions de Henné

Santió

són les preferides de les senyores de bon gust

RAMBLA DE CATALUNYA, 46. Entr.

TELÈFON 436 A.

BARCELONA

**Clínica del Gos
Gras i Vilaró**

CONSULTES de 3 a 5
CALABRIA, 94, primer

BODEGUES SALVADOR MOYA, S. A.

Avinguda d'Icària, 177 :: Telèfon 46 S. M.

Vins fins de taula SANT QUINTI i SANTA ANNA
Vins generosos i escumosos

Especialitats: MOSCATELL - MALVASIA
LACRYMA CHRISTI - VERMUT MOYA
VI QUINAT, RANCI especial per a malalts i convalescents

Demaneu-lo en Colmados i Ultramarins

S. VERDAGUER

RONDA UNIVERSITAT, 9
Telèfon 1662 A
BARCELONA

*Lavabos,
Bidets,
Banyeres, etc.*

Gran assortit en capses per a torrons
CAPSES A MIDA

FILL DE MIQUEL MATEU

BARCELONA -:- Carrer dels Angels, n.ºs 3, 5 i 7

Magatzem de ferros, acers, bigues, perfils per a construcció, grans planxes per a caldereria; Maquinària moderna, tota mena d'utilitatge. Maquinària per a les arts gràfiques. Tintes i accessoris.

Sucursals a Madrid, València i Bilbao

A. JAUMÀ

ULTIMS MODELS
EN ROBA PER A
TROUSSEAUS,
ESTOVALLES,
TOVALLONS
I JOCS DE LLIT

Carrer Boters, 2 (Plaça Cucurulla)
Tel. 3370 A. - BARCELONA

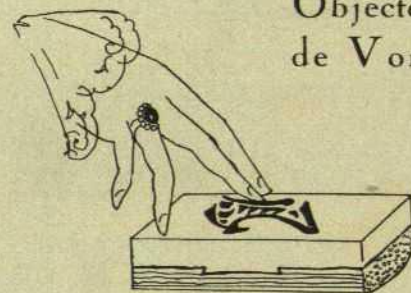
CAPDEVILA I GRAU

Mah-Jongg
Models especials

95 ptes.

CANUDA, 33

Objectes
de Vori

NO OBLIDEU, SENYORA,

que els

HIGIÈNICS CEISA

us proporcionaran el màxim
de comoditat i higiene personal

Classe corrent núm. 1, Ptes. 3 dotzena. - Classe especial, núm. 2, Ptes. 4 dotzena

HIGIÈNICS CEISA

PAPAÏNA COMPOSTA SABATÉ

Recomanada per la seva eficàcia
per a combatre tota classe de tras-
torns digestius, acedies, vòmits,
gastràlgies, diarrees, còlics, etc.
Infal·lible per a la digestió i
assimilació de les grasses. Tracta-
ment per a la curació de la úlcera
gàstrica, pilòrica i duodenal.

DE VENDA:

En les farmàcies i Centres de Específics

CASA FORTUNY

RAMS, PANERETES I CORONES
ORNAMENTACIÓ DE SALONS

CLARÍS, 73

BARCELONA

N. MURGADAS BARDAJÍ MAGATZEM D'ESPONGES

IMPORTACIÓ DIRECTA D'AMÉRICA I MEDITERRANI

ESPONGES DE GOMA
CAMUSES-RASPALLS

PASSE - PARTOUT
I PLOMERS

GIRONA, 134
TELÉFON G. 2273

BARCELONA

J. M. TERRÉS CAMALÓ, S. EN C.

FÀBRICA
DE MIRALLS

VIDRIERES ARTÍSTIQUES

MAGATZEMS
DE VIDRES
CRISTALLS I METALLS

GRAVATS A L'ACID I RETOLS DE CRISTALL

DESPATX: LLÚRIA, 9 (tocant a Plaça Urquinaona) TELÉFON S. P. 1751

MAGATZEMS I FÀBRICA:

VALÈNCIA, 473 al 483 i PADILLA, 223 al 241 (S. M.) TELÉFON S. P. 404

BARCELONA

Els meus cabells
són llisos,
veritat...? Però
no em preocupa
gaire. A la

PERRUQUERIA ICART

tinc la

ONDULACIÓ PERMANENT

més duradora i més econòmica

(Única casa d'Espanya que fa les PERMANENTS
a domicili, sense augment de preu)

ESPECIALITAT EN

POSTISSOS D'ART - MASSATGE I DEPILACIÓ ELÈCTRICA

CLARÍS, 10
TELÉFON 1554 S. P.

BARCELONA

LISOL VALLÈS pur,

el millor desinfectant per a la Higiene.

LISOL VALLÈS comú,

per a l'Agricultura, Ramaderia i Higiene.

LISOL VALLÈS dentífric,

el millor desinfectant per a la boca.

Demanen-lo a les bones Farmàcies i Drogueries

El tan famós

Cutisán

és del cutis talisman

J. B. Williams & Company,
són fabricants també de:
Sabó per a afaitar en barretes
en pols i en pastilles. Po s
de talc famosos a tot el món.
Crema dentífrica. Locions
vàries per a homes.

MILLORI L'ESCUMA I MILLORARÀ L'AFAITADA...

Vostè, home distret, home de poca fe, que llegeix els anuncis
sense fixar-s'hi o els tulleja sense llegir-los, escolti:

Li oferim l'oportunitat de comprovar ço que diem: talli i remeti
el cupó del final d'aquesta plana, i a canvi, li serà enviat gratis,
un tub de mostra de «CREMA LUXURY WILLIAMS» suficient per
a una dotzena de vegades. Si vostè s'ha afaitat milers de vegades
usant una escuma que no és «WILLIAMS», què li costa ara provar
una dotzena de vegades la de la famosa «CREMA LUXURY»?

Abans de que aquest tub de mostra se li acabi, vostè no-
tarà decididament una millora en el seu afaitat. I és que aquesta
escuma aparentment igual que les altres, té condicions que no
s'expliquen, però que
evidentment són per-

ceptibles per tots els cutis, siguin igualment delicats o no.

Quan vostè hagi acostumat el seu cutis al nou tractament
d'aquesta escuma, trobarà inexplicable que altres vulguin jus-
tificar la manca d'un afaitat diari, carregant el mort a la seva
barba dura i al seu pèl difícil. Les barbes dures i els pèls difi-
cils no existeixen quan l'escuma fa la seva obligació; ço és, quan
fa la feina admirable
i pràctica de l'admi-
rable i mai prou pon-
derada «CREMA LU-
XURY WILLIAMS»

TALLI I REMETI AQUEST CUPÓ. - VAL PER UNA MOSTRA GRATIS

E. PUIGDENGOLAS, STAT. LTDA.

AUSSIES MARCH, 50 - BARCELONA

SERVEIXIN-SE REMETRE'M UNA MOSTRA GRATIS DE

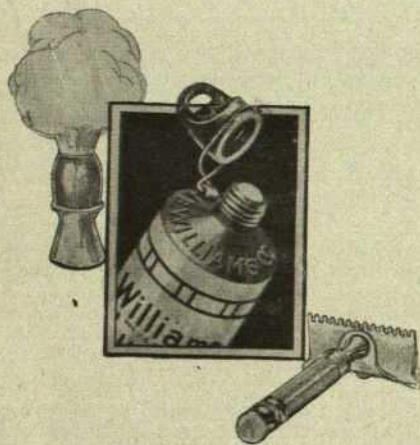
«CREMA LUXURY WILLIAMS»

Nom

Carrer

Població

D'ACÍ I D'ALLÀ - XII - 1926

«AQUA VELVA»

CONFORT DEL CUTIS

Un fi d'afaitat exquisit,
agradable i convenient
el conseguirà aplicant-se
unes gotes de «Aqua Vel-
va», la nova científica
creació de la casa Wi-
lliams.

«Aqua Velva» manté el
seu cutis durant tot el dia
en la mateixa condició
en què l'ha deixat l'afai-
tada amb «Crema Luxury
Williams». El secret està
en què conserva la humi-
tat natural de la pell.

«Aqua Velva» és un
líquid clar, cristal·lí, de
color d'ambre, no engan-
xós. És fàcil d'aplicar i
no és car, perquè unes
poques gotes resulten
suficients cada vegada.

DIRECTOR.
Carles Soldevila

PREU:
Exemplar, 1,50 ptes.

D'ACI I D'ALLA

SUMARI

	Pàgina
Portada, per Feliu Elias.	750
John Gilbert, artista del cinema	751
Cinema, per Rafael Benet	752-753-754
Vidres i cristalls d'art austriac, per Joan Sacs	755
L'art en el pentinat.	756
L'art de la pelleteria	757
Joaquim Claret, per J. S.	758-759
Lletra de Paris, per Adolf Falgairolle	760-761
Esports de neu	762
Orfebreria de Georg Jensen	763-765
Un «clown» en el camí, per Ernest M. Ferrando	764
Alice Terry, artista cinematogràfica	766-767
Les noces de l'hereu de la corona de Bèlgica	768-769-770
El llibre del te, per Okakura-Kakuro (traducció C. S.)	771
En el bon camí.	772
L'ase cafeter, per Angel Ferran, il·lustració de Quelus	773-774
Modes	775
Nadal! Dolç Nadal!, per Carles Soldevila	776-777-778
L'escultura a Poblet, per Salvador Caralt.	779
Raimond Vayreda, per R. B.	780-781-782
Les races catalanes d'animals, per M. Rossell i Vilà	783
Un cercle per a veritables senyors.	784
Dia d'eleccions, per Lord Dunsany	

GRAVATS DE I. M. LLOVET

Número 108

DESEMBRE 1926

Vol. XV

ABONAMENT:

BARCELONA: ANY,	15	PTES.
FORA:	» 16 »	
AMÈRICA:	» 18 »	
ESTRANGER:	» 22 »	

REDACCIO I ADMINISTRACIO:

Llibreria Catalònia : Plaça Catalunya, 17

TELÈFON 4789 A

ABONAMENT

BARCELONA: semestre,	8	PTES.
FORA:	» 8,50 »	
BARCELONA: trimestre,	4	
FORA:	» 4,50 »	

JOHN GILBERT

l'intel·ligentíssim actor de la *Metro-Goldwyn* que representa un paper preponderant en «The big parade», una de les pel·lícules que permeten de concebre més esperances en l'esdevenidor artístic de la cinematografia

CINEMA

UNA INTEL·LIGENT APRECIACIÓ DE LES POSSIBILITATS DEL SETÈ ART

La ciència havia trobat la fotografia del moviment; els primers films eren curts, ràpids, bàsicament dinàmics. La majoria no tenien argument: eren fotografia pura. Un tren traspasant bells paisatges entre foradada i foradada; el *water-shoot*, les *muntonyes russes*, una dansa etnogràfica, etc. Recordo pla bé un tros de pel·lícula històrica entre aquestes cintes purament fotogràfiques: Napoleó davant el Sant Pare. Napoleó, colèricament, tirava enlaire na pila de papers blancs que voleiaven com papallones—era aquesta dispersió de papers en l'espai el que interessava a l'operador i a l'espectador.

Després es féu servir el cinema per a fer teatre mut: italians i francesos han confós massa el teatre amb el cinema. Els americans tot i no haver arribat a la plenitud del cinema com a un art nou, hi han encaminat els passos des de llurs primers films.

Cinema genuïnament americà d'antany—aire lliure, cavalls al galop, lliscant pels pendissos; polseguera, trets, fumera de les armes dels *cow-boys*.

Poc a poc el cinema va trobant els seus límits. Els seus enorres, però, ben precisos límits. Els americans han projectat optimisme i gràcia al nou art, i han anat trobant—potser refent—de mica en mica, la tècnica del cinematògraf. He dit potser refent, perquè cal remarcar tota la importància que per al cinema tenen les troballes alemanyes—germàniques en general—, no sempre recixides del pla del gust, però precioses des del punt de vista de la tècnica, de l'art cinematogràfic.

Voldria definir—cosa difícil—la tècnica del cinema. Podríem dir que és una escriptura clara, ben llegible, de *rapport* continuat entre distints escenaris a diferents escales. Recordeu: Una noia mor en la seva cambra reclosa; la germana prop del llit plora; ràpida mutació: un pati, un cel obert, un gos nodola mirant sense mirar el canemàs de les finestres. Un retorn a la cambra sense llum, i immediatament altra vegada el cel obert i el ca assegut obrint la boca i movent la gorja fatídicament; una sabata cau d'un lloc desconegut, prop de l'animal, que fuig espantat. Totes aquestes mutacions—i aquesta és la força del cinema—esdevenen en pocs segons, en les bones pel·lícules sense precipitació.

Un altre exemple—aquest realment formidable—en *La Caravana de l'Oregon*, entre les moltes troballes de cinema pur, vull esmentar el detall fotogràfic de les rodes—les rodes

i les potes dels cavalls—passant damunt la terra somoguda de la primera inhumació, per a dissimular la als indis i evitar-ne la profanació. El traspàs del conjunt del cuc de la caravana al detall de les rodes movent-se damunt la sepultura, és d'un patètic inoblidable.

La Caravana de l'Oregon fou—en bona part—una pel·lícula modelica quant a treure el millor partit plàstic del paisatge. Sobre tot de la grandesa del paisatge pla amb molt cel. Quan la filera de la caravana es bifurca, quan es separen els que havien fet tantes jornades junts i les veles blanques dels grans carros dibuixen unes corbes en direcció contrària, sentia una emoció produïda pel desenrotllament geomètric d'aquestes línies separant-se lentament enllà de l'horitzó.

Ara venim de veure *La gran parada*; film, gosàriem d'escriure, insuperable, de la gran guerra. És cert que ací la lliçó de *La Caravana de l'Oregon* ha estat ben aprofitada, però, quantes noves troballes no ha exigit l'enormitat del tema. La caravana dels camions de guerra és inacabable, rutlla per les drytes i suauement ondulades carreteres de França; però també es desplaça en el cel, en els avions de guerra dibuixen arabescos dintre els ulls de cel, formant constel·lacions amb els núvols. Tota la màgia terrible de la guerra esclata damunt de la pantalla, en la qual l'individu resta sol amb la seva por o amb la follia de l'orgull esclafat per les ordres superiors.

L'escena de la partida vers el front, després de les relatives dolçors de la reraguarda, és una de les coses més emocionants que ha donat el cinema fins avui. L'ordre de partida és ràpid i inesperat. Els protagonistes: la noia de la *ferme* de Champillon i el soldat americà encarnat per John Gilbert es cerquen per a despedir-se i no es troben, ambdós perduts entre l'enorme multitud militar que marxa acceleradament i gairebé a empentes. L'escena s'allarga fins a fer-vos venir l'angúnia de les coses fatals. Tot d'una us apareix la noia blanca d'angoixa, entre soldats vestits—naturalment—amb uniformisme absolut. Us apareix mirant desesperadament arreu, mirant les cares ombrejades pel casc, sense reconèixer la que ella estima. Els soldats es diverteixen amb ella. Ara us apareix ell perdut en altre lloc de la gran desfilada: relentint el pas, com una nosa, com una fulla relenteix a voltes damunt el corrent de l'aigua.

A la fi els enamorats es troben; es tard. Ja el camió ple de carn humana marxa. Ella resta penjada al vehicle enorme dient adéu a l'amor.

Tant el tallat de les escenes com l'emmarcat de les mateixes, com el característic gairebé simultanisme d'algunes d'aquestes, com els canvis d'escala o traspassos de conjunt al detall, està graduat en *La gran parada* amb dosis justes, per a produir l'emoció que solament el setè art pot produir, ja en la seva naixença.

Quina feina tan matemàtica la d'aquests directors de films, que han de saber preveure tantes coses en un moment. Cal confiar en els bons actors; però, per endavant cal una sòlida concepció del film, tenir la gràcia de saber compondre, ordenar, tallar, simultanejar, allargar, escurçar, accelerar, retenir, illuminar o enfosquir les escenes. Tenir el gust de les harmonies per contrast; saber dramatitzar una situació entocant, per exemple, un objecte inanimat, però que esdevé formidablement expressiu per gràcia de les circumstàncies que us el posen a primer pla del pensament i per gràcia del setè art, que us el dona amb una dimensió espiritual, solament per haver-lo sabut canviar d'escala i per haver-li sabut esprémer tot el seu valor fotogràfic damunt la pantalla.

Per totes aquestes troballes, tan pròpies, totes juntes, del cinema, la fotografia del moviment va esdevenint un art amb les característiques fronteres i amb les mateixes misterioses virtuts que fa que hom digni que totes les arts tenen un noble denominador comú.

El cinema, tècnicament, artísticament, ha arribat tan enllà, que deixant de banda la grandesa del tema d'una *Gran parada*—ha donat una joia de precisió amb la delicada pel·lícula tot just retirada dels nostres salons, dita *El jazz-band del follies*. En cap altre film no he sabut veure tan ben manejada aquesta—podríem dir-ne—sintaxi del cinema. Heu's aquí una acció lenta, servida per aquesta bona coordinació d'escenes i de valors fotogràfics distints, rei la qual hom llegeix en la pantalla un agut discurs, en el qual cada escena és una oració exacta, cada figura una paraula o un síl·laba distinta, i cada canvi d'escala un incís valorador. Junten a tot aquest art el tacte de saber manejar els matisos i els contrastos escènics o plàstics i la gràcia d'haver sabut escollir cada actor pel seu paper des d'un punt de vista primerament físic, i tindreu una obra perfecta. L'art dinàmic per excel·lència servint plenament una novel·leta d'acció acompassada, fent d'una lectura una obra absoluta de la pantalla, sense que la novel·leta perdi per res el perfum d'intimitat.

El cinema ha assolit darrerament una quantitat ponderable de virtuts; estem presenciant la naixença del setè art.

RAFAEL BENET

VIDRES I CRISTALLS D'ART AUSTRIAC

AUSTRIA, la superba gran nació imperialista, esdevinguda suara petita i humil nació per raó de les seves culpes tan difícilment oblidables, ha tingut en tot temps molt de perdonat per raó del seu art decoratiu i per raó de la infinita gràcia d'aquest art.

El poble austriac, que no ha deixat grans obres pictòriques ni escultòriques, que en les arts plàstiques pures no ha produït gaires coses memorables, en tot el que afecta a l'art decoratiu fou en canvi, ja de temps antic, ja d'ençà del període gòtic, un poble fecund,

Baccus. — Vas de cristall tallat. Dibuix de Jaroslav Horejc, de Praga

original i subtil. Però si en segles passats l'art aplicat austriac fou força important, ara, en els temps moderns ha esdevingut importantíssim. És ben cert que a partir dels darrers anys del segle XIX, fou Àustria un dels països capdavanters del moviment renovador de les arts sumptuàries i de la decoració en general. Molta part del moviment decorativista alemany modern; bona part de les felices i de les infelices troballes que han fet la sorollosa reputació de l'art muniquès i de tot l'enrenou decorativista germànic no són pas valors teutones sinó austriacs, per una banda, en sa major i més bella part; holandeses en sa menor part i en son més detestable aspecte. Les persiane-

Acteon. — Vas gravat i entallat, dibuix de la Sta. L. Fink, de Viena

(A DALT)

Gran vas gravat, dit «La Reina de Saba», dibuixat per la senyoreta V. Wieselthier. Editat, com els altres, per J. i L. Lobmeyr de Viena

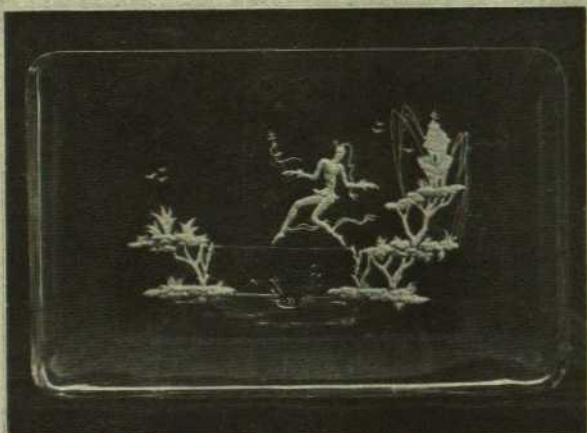
ries que tan rebombori produïren en les esferes del cabotinisme distingit i del *ras-taquèrisme* dels començos del segle present no era sinó un remolliment de l'aguda cultura artística vienesa. No caldrà probablement insistir sobre la paternitat de la universalment celebrada opereta vienesa, tan reveladora de l'especial decadentisme de la

perit decadentista. La generació i desenvolupament d'aquest esperit esdevenen poc més o menys d'aquesta faisó. Les Arts aplicades modernes, en pruija de renovació, deficiades principalment per ço que sigui nou, es veuen obligades, el mateix que una bona part de l'art pur, a produir, de totes passades, novetats per força, provocant-les

artificiosament, ni més ni menys que en el terreny de la moda.

Les Arts, doncs, i molt assenyaladament les Arts Decoratives, es troben ara vivint una vida de ficció i d'empescades que és la vida que han de dur les arts de la modisteria. Aquest és el tarannà de les

ta de gènesi belga i francesa fracassà. A partir del 1900, doncs, París anà perdent el favor universal en aquest ram de les Belles Arts, i a mida que París desistia, Viena, que ja feia parlar, s'atrevia a supplantar París, i aviat hi reeixia. Però si bé Viena arribà a ésser la Seu de l'art decoratiu, París continuà essent-ne el mercat i la borsa, alhora

Cendrer en cristall tallat. Dibuix de Rudolf Rothmund

Un altre cendrer en cristall tallat, dibuix de mateix autor vienes

societat austríaca de les acaballes habsburguenques. Els ballets russos foren derivació de les persianeries; talment, que en la majoria dels ballets russos, almenys, fins el moment del *Sacre du Printemps*, i encara en temps de la picassiana *Parade*, eren temes de la Pèrsia musulmana clàssica els que més sovint servien d'*scenario* als susdits ballets.

Encara avui és més aviat Àustria que no pas Alemanya la nació que dona el to a les Arts decoratives. És l'esperit vienes el que domina a París i arreu on el problema del revifament o renovació de l'art decoratiu cueteja. La gran Exposició Internacional de les Arts Decoratives que París emprengué l'any passat era tota ella impregnada de *vienisme*. El mot és lleig però la cosa és bella—Bella... bella... Conte sinó que el mateix art suec, l'art de les porcellaneries daneses, el millor de l'art aplicat exhibit pels altres països en aquell gran certamen d'art era sadoll d'esperit vienes, àdhuc quan superava Viena.

Perquè és el cas que a desgrat de la seva primacia Viena s'ha deixat adevançar en diversos gèneres per Suècia; per Dinamarca, en l'art de la ceràmica; per Txecoslovàquia, en l'art de les randes i potser fins i tot en la cristalleria; per Bèlgica, en l'orfebreria dels brillants; per Anglaterra i Alemanya, en l'escenografia; per França, en les arts del llibre i en la vidrieria, o, més ben dit, vidreria.

L'esperit que Viena escampa per les ciutats modernes d'art de tot el món és un es-

arts sempre que decauen: és la història de les decadències artístiques. Per això allí on el decadentisme es produís endèmicament, persistentment, i per tant, amb caràcter més acertadament natural, allí havia de trobar-se l'ambient més propici a l'eclosió d'un art decoratiu decadent o decadentista. La ciutat més refinada o més decadent que hi havia

que seguia essent la Seu de la Moda. I arribà que París barrejà la moda d'ornar els vestits amb la moda d'ornar totes les altres coses, inclús els Museus; i d'aquí la constant demanadissa d'art nou. Calia una escola, una tendència nova per a cada estació de l'any. Viena, òptima, feliç, pletòrica de refinament, se sentia apta per a fornir una tendència nova cada setmana, si hagués calgut. Però ve que totes les coses d'aquest món, inclús les arts vieneses tenen la llur fi; i quan Viena senti esgotar-se-li la fecunditat creadora, aleshores recorregué a les novetats provocades, a les empescades, a la novetat bruta, la novetat per la novetat; un tal procedir portà a la llarga aquest art decoratiu sense lligams psicològics, sense coordinació en els enteniments ni ressò en el sentiment, art de la discordància, de la cacofonia i de l'absurd, art del contrast radical, de la renovació o del canvi brutal. Hi ha un moment, el darrer, que els recercadors de Viena recorren a les lletjors, la lletjor indiscutible, a les torpeses i monstruositats, per tal d'aconseguir la *petite sensation*. Aquest art horrible, gairebé manicomial, s'escampa com

Beire de forma irregular, dibuixat per Oscar Strnad i la senyoreta M. Rath

al món era certament Viena, i ho era de molt abans de la venjança de Sarajevo. En la ciutat de Viena floriren doncs les successives freqüents tendències decorativistes tan bon punt París hagué de desistir de la dictadura decorativista; la derrota decorativista de París es *declanchà* en l'Exposició Universal de 1900, on l'art decoratiu *modernis-*

els anteriors arreu, i a París conquereix àdhuc l'imperi de l'art pur amb les elucubracions adequadament manicomials de l'estètica *Dadá*, que ve a ésser una especulació sobre la tan ansiada ingenuïtat, però ara investigada, com en el lloc més desinteressat i pur, en el repapiejar dels vells més perduts i en l'infern desvarieg dels bojós.

El pavelló d'Àustria en l'Exposició de París i la majoria de les seves instal·lacions eren d'estil «dadá», pesombre gairebé tan engunios com el que ens feren sofrir en aquella festa d'art els decorativistes d'Holanda, de Polònia, de Iugoslàvia, de Rússia.

Entremig d'aquest tràgicament impúdic exhibicionisme dels vienesos de Monsenyor Seipel belles coses del bon decadentisme vienès sobresortien encisadorament: algun moble, molta i ben atrevida ceràmica i sobretot els cristalls tallats de la casa Lobmeyr. No havem pogut haver fotografies de la ceràmica en qüestió, però sí unes quantes bones reproduccions d'exemplars típics de la darrera fabricació Lobmeyr. En aquests cristalls el lector trobarà tres tipus que són ben representatius de les tres tendències decorativistes de Viena i per tant de l'art decoratiu universal en aquests anys de gràcia que s'anomenen mil noucents vint-i-cinc i mil noucents vint-i-sis. Hi ha en els gravats que reproduïm dintre d'aquest text, si bé no francament representada la tendència *lletgista* o *dadaista*, una tendència transicional. Hi ha també la tendència que podríem anomenar reestilitzadora dels estils clàssics.

Hi ha per fi la tendència pròpiament decadentista. El vas d'Acteon, obra de la senyoreta L. Fink, és una obra transicional entre la tendència reestilitzadora i la tendència *lletgista*. Hi ha un esperit decoratiu lleig, enguniosament lleig, expressat per mitjà de la reestilització de l'antic cristall de roca gravat a la mola. L'autor ha adoptat inclús la forma irregular i gruixuda que era la més pròpia del cristall de roca entallat.

Aquest mateix doble caràcter constatem en el graciosot vas de la Reina de Saba, obra d'una altra noia artista, la senyoreta V. Wieselthier, sinó que en aquesta obra la reestilització és bi-

zantina. La lletjor no hi és tan patent com en el vas d'Acteon, però és notori en aquesta glíptica una recerca de les característiques del bizantinisme més bàrbar.

Una reestilització més sana, més bella, és

adient a l'esperit vienès: és la reestilització de tota obra d'art aplicat carrinclona i amanerada, però que una antiguitat de vuitanta o setanta anys ha colorit o descolorit romànticament. Reestilitzar aquestes

obretes i sobretot per mitjà de l'emoció que ara ens desparten, aquesta és tota l'estètica — estètica sentimental — d'aquest art. El nostre pintor Marian Andreu s'ha deixat agafar en aquest malencònic parany de gràcies malaltisses. La casa Lobmeyr ens ofereix d'aquesta tendència dugues peces, totes dugues obra de la ja esmentada senyoreta Fink, les quals reestilitzen qui sab quina descoberta en les golfes: un vaset decorat amb composició figurativa d'esmalts prolícroms translúcids i un vidre pla pintat pel des-sota, tot imitant l'horrible pintura adherida al vidre que estigué de moda als començaments del segle XIX. El model, en policromia i or, no deuria pas ésser tan carrincló i tan lleig de dibuix i de factura, però la reestilització accentuà aquelles característiques amb el fi probable d'aconseguir un efecte més patètic. L'obra més bella d'aquesta variadíssima fabricació Lobmeyr és, sens dubte, el vas de forma irregular que projectaren la senyoreta M. Rath i el Sr. Oscar Strnad, de Viena, obra inspirada en la ceràmica xinesa dels segles XVII i següents, obra també imi-

Pintura sobre vidre, executada per la senyoreta L. Fink, de Viena

la del vas de Baccus, de cristall macís, imitació de la glíptica de cristall de roca, però amb regust d'aquell cal·ligrafisme i d'aquell literaturisme que feu la mitja celebritat d'Aubrey Beardsley durant quinze anys de la fi de segle. El projecte d'aquest vas tan important és del yugoslau Jaroslau Horejc.

Altres bellíssimes i més gracioses obres de reestilització són els dos cendrers del vienès Rudolf Rothmund, reestilització de les *chinoiseries* de l'estil Lluís XV.

L'estil decadentista és el desenvolupament d'una de les mil pensades picassianes, la més

tativa del cristall de roca gravat.

És curiós de constatar que la imitació del cristall de roca escau tan bé al cristall manufacturat, que les formes pesants i groixudes són les de més bella qualitat material. En això els admirables gravadors suecs potser s'han deixat avançar pels d'Àustria i Bohèmia. I no parlem dels estupends cristalls francesos del gran Maurici Marinot.

Una altra remarca a fer és l'abundor de noies artistes, bones artistes, que havem constatat en els països que concorregueren a l'Exposició Internacional de les Arts Decoratives de París.

Una darrera constatació és la de l'enciclopedisme d'aquesta admirable fàbrica Lobmeyr que amb el vidre i el cristall fa tot el que li proposen els artistes de temperament més oposat i dintre tots els gèneres vidrers, a la manera de les faianceries i porcellaneries de Suècia i de Dinamarca. Hom admira tant o més els obrers que els projectistes.

Una altra pintura sobre vidre de la senyoreta Fink

L'art en el pentinat

La simplicitat no
exclou pas l'elegàn-
cia, ans l'afirma

El cabell curt de-
mana una cura més
constant que el llarg

ALGUNES CREACIONS
D'ONDULACIONS
PERMANENTS
SANTIRÓ

L'ART DE LA PELLETERIA

Les pells! Qui no s'admira de veure l'increment que la pell ha pres en la indumentària femenina? Potser des del temps de la prehistòria en que era l'únic vestit de l'home de les cavernes, hom no n'havia vist tantes! Però la pell d'avui, és una pell civilitzada. La pell d'avui no és una despulla que evoca encara la violència amb que ha estat arreballada dels lloms de la víctima.

La majoria de les persones desconeixen la importància que té la indústria de la Pelleteria i si l'aprecien força pels resultats, no estimen gaire el treball que s'hi ha esmerçat. N'hi ha que gairebé atribueixen a la bèstia — guineu, marta, xinxil·la, etc. — tot el mèrit, creuen que després d'haver-la caçat, la resta és cosa fàcil.

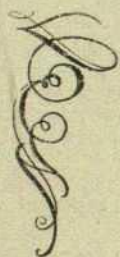
Tanmateix, la pelleteria tant com una indústria és un veritable art. L'obrer pelletaire ha de tenir bon gust a fi que en confeccionar un abric o un xal o una jaqueta, la pell hi obtingui el màxim esplendor.

Entre nosaltres hi ha molt arrelat el costum de donar la feina a petits artesans, a individus d'una competència dubtosa, tot amb l'objecte de fer una economia en la mà d'obra. Cal dir que aquest estalvi és il·lusori? No sols és il·lusori, sinó que la confecció en pateix, no és mai tan acurada com convindria.

En l'art de les pells gairebé cada obrer neix per tre-

ballar-ne una, amb exclusió de totes les altres. Hi ha obrers que per anys que passin en un taller de pelleteria no hi excel·leixen mai, ni mai poden fer una confecció perfecta, qualsevol que sigui la mena de pell que els confien. D'altres obrers, en canvi, tot just acabat l'aprenentatge, és revelen veritables artistes, però també artistes enciclopèdics, sinó, al contrari rigorosament especialistes. Fan meravelles amb una o dues menes de pell; resulten obrers vulgars en el treball de totes

les altres. La pell, en brut, acabat d'escorxar l'animal té un preu, no cal negar-ho. Però mal confeccionada no sols no augmenta aquest preu primitiu, sinó que encara el perd. És essencial, doncs, que la confecció sigui encomanada a veritables artistes com Tapiolas i Pirretas, S. en C. (carrer de Ferran, núm. 21) que, ultra la bona voluntat, la intel·ligència i fins l'amor a l'ofici, posseixin aquella qualitat preciosa i indefinible que s'anomena: bon gust.

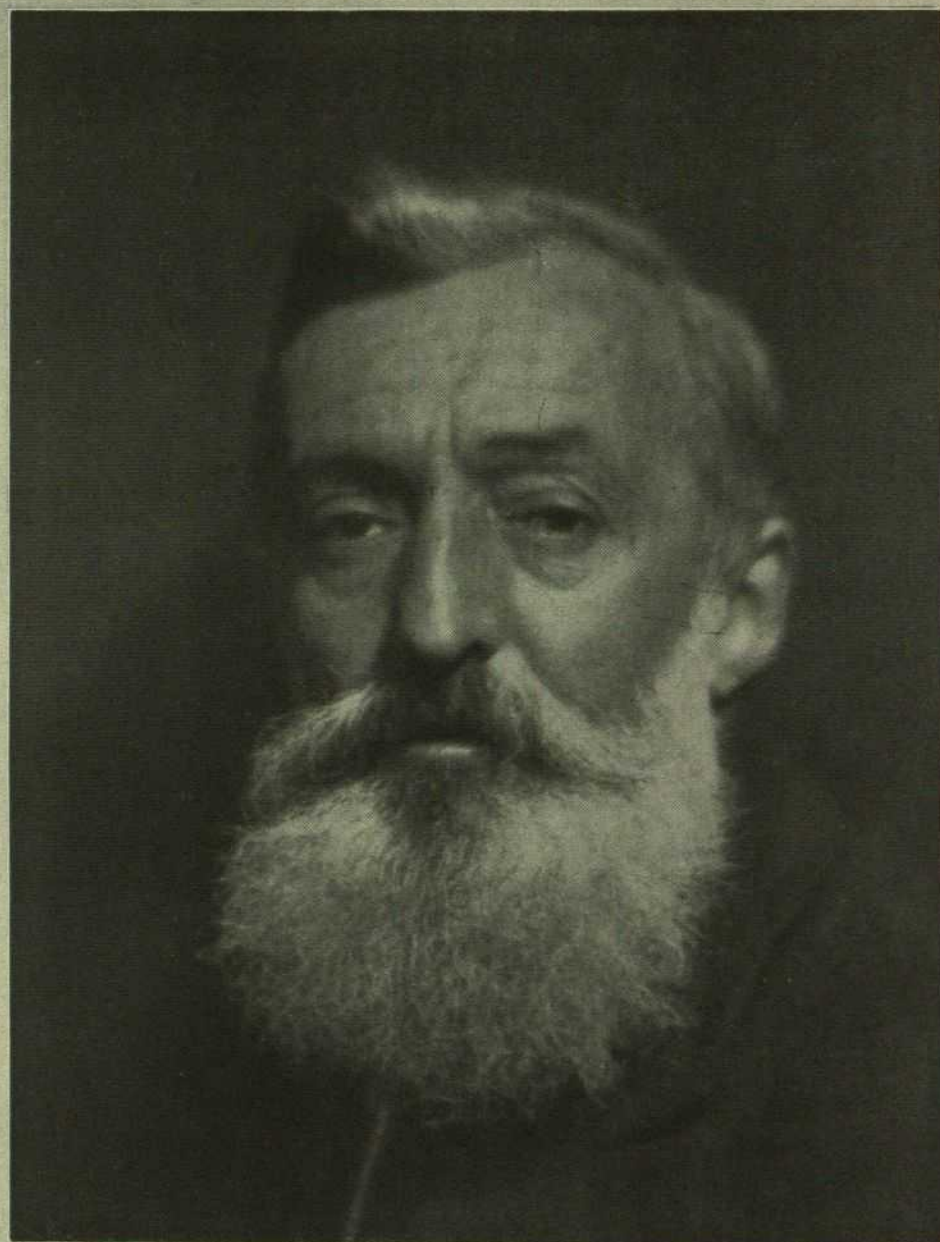
Joaquim Claret

VOLIA ésser pintor i en arribar adolescent a París es va sentir escultor. Per això en la recent exposició que Joaquim Claret obri en les Galeries Arenyes, la pintura, aquelles gràcils aquarel·les gairebé incolores, eren un escreix, i l'escultura era la ofrena.

Per a ofrenar-nos aquestes escultures Claret baixà expressament de Saint-Germain-en-Laye, la deliciosa vileta on viu habitualment. Baixà com el masover, tot badant, o fent com aquell qui bada, tot sol·lícit i humil, però — no cal dir — esperant, la recompensa, la qual no s'ha fet esperar.

Perquè, a desgrat dels seus llargs anys de residència a París i a desgrat de viurer encara continuament en el veïnatge de París, aquest escultor que té els millors col·leccionistes i marxants de l'Atenes moderna per clients, baixà com un veritable pagès. Poc haurieu dit que vingués del rovell de l'ou de la civilització més polida i fina que el món hagi conegut. — Mare de Déu! i com s'ha fet gran Barcelona d'ençà de tants anys que no l'havia vista! Això és el que us deia a cada moment. I pel camí s'esverava del tragi de vehicles i després a l'Ateneu prenia al bibliotecari pel cafeter, com a Camprodon, la seva terra, on els cafeters de les Societats recreatives són més espavilats que els de Barcelona i poden molt bé servir alhora de bibliotecaris — si en el *casino* hi ha biblioteca.

Així com en venir, de tant en tant, de França a Catalunya, el nostre escultor no s'allargava mai fins a la capital i s'aturava sota les albes remo-

L'escultor Joaquim Claret que després d'una llarga absència ha tornat a Barcelona per fer-hi una magnífica Exposició del seu art conegut i celebrat per tots els públics d'Europa

Escultura en terra cuita executada per Joaquim Claret

roses de Camprodon, així mateix en tornar a França es complau més que a París, en el virgilià encís del poble de St. Germain, al redós del castell-museu famós que la República Francesa acondicionà pera donar gust a Salomó Reinach i a Bosch Gimpera.

Aquest barbut xarmant pageset de França ens arribà, doncs, amb el cistell al braç, tot plé de petites escultures cullides en el seu hort, cullides de terra, terroses, flairoses, tendres i saboroses. La flaira i la sabor d'aquestes assaonades fruites són aquelles pregonament líriques. Sabor i flaire que en el despertar de la nostra personalitat, cap allí als cinc anys d'edat, descobrim en les coses flairoses i oloroses; aquelles flaire i sabor que ens emocionen més del que ens delecten i que, després, a partir dels vuit o nou anys d'edat, fugen, s'avaporen per a no tornar mai més.

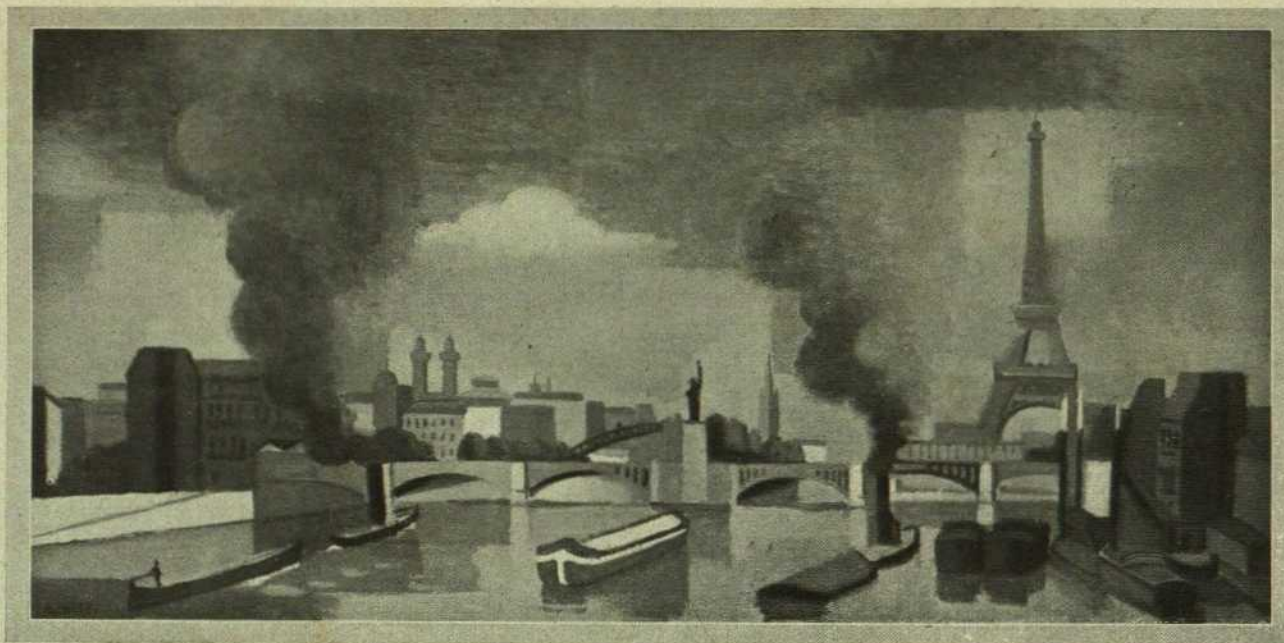
De vegades aquestes flaires i sabors no podem ni recordar-les. Un accident, un xoc fisiològic o moral, un imprevist inocu en el tràfec de la nostra vida adolescent o adulta ens evoca sobtadament, amb la rapidesa d'un llampec, una d'aquelles místiques olors o sabors que tantes vegades havem maldat vanament per a provocar.

Aleshores, per uns pocs segons, ens sentim encisats pels sentits corporals bogant en unes regions on el món material té una solta tan su-

blim que les sabors i olors, demés de mostrarnos llur qualitat, se'ns revelen amb significació talment com els sons de la bona música de concert ens són donats com una delectació per a la oïda i alhora com una revelació tan pregonada que ens extasia i de tan greu ens mata dolçament.

Així Joaquim Claret en fer parada de les dues dotzenes de figuretes de terra-cuita i dels dos o tres marbres que porta dintre del cistell ens ha produït un xic d'aquestes emocions que en l'edat d'or del nostre preciós esquelet, aleshores de quatre pams d'alçada, ens produïren tals o quals volums, tals o quals formes que els nostres ulls volgueren agafar, i les nostres dents mastegar, i la nostra animeta acaronar. Però ara, si bé l'emoció evocada no ha estat tan punyenta i flamígera com en les tardanes i cada dia més escasses evocacions de divines flaires i sabors, en canvi no ha estat com solen ésser aquestes, una emoció fugissera i impalpable sinó emoció duradora, i tan palpable que d'aquí uns dies ni En Claret ni nosaltres ja no serem d'aquest món, els nostres fills i els nostres néts encara podran palpar aquestes gaies tanagres modernes; palpar-les amb els cinc sentits i amb les tres potències que Nostre Senyor ja els hi té reservats, com aquell qui res.

J. S.

«Paris», pintura d'André Lhote, una de les obres que més sensació ha fet en el darrer Saló de Tardor

LLETRA DE PARÍS

per ADOLPHE FALGAIROLLE

GLÒRIA MEDICAL.—EL SALÓ DE TARDOR.—ROMANTICISME O FANTASIA?

El mes de Novembre, data de la represa d'activitat a les facultats universitàries de França, ha estat assenyalada per una reunió de doctors i de metges sota les arcades set cops centenàries de la Facultat de Medicina de Montpeller, que va rebre el seu primer ensenyament dels físics jueus que hi anaren de les Balears, que després va ésser rival de la Facultat de París i que, en la història, va sempre ésser famosa per les seves discussions científiques, generalment en contrast amb les teories emeses per París. Enguany és la Facultat de Medicina mateixa la que ha estat combatuda en bretxa pel Professor Vives de Montpeller, el qual consagrà una conferència a celebrar els beneficis del vi que, fa temps, val a dir-ho, hauria estat condemnat a la docta assemblea parisina. Després hi va haver una desfílada de conferenciants que podien tan bé ésser doctors en medicina com en història. Una vegada més erudits, com el Doctor Delmas, vingueren a evocar davant els enviats de Saragossa o davant el Doctor Turró de Barcelona, els vincles històrics que unien la glòria de Montpeller, on fou estudiant el fundador de la Facultat de Barcelona, a les antigues facultats del reialme catalano-aragonès. Però el que ha sembrat la torbació entre els invitats, va

ésser de saber que calia admirar més la fira medical (productes farmacèutics, aigües minerals, etc.) que tants doctors vénen a ensumar, regatejar, tastar, que el manteniment d'una tradició mèdica estantissa en un segle de ràdium; és a dir, que el dia d'obriments de curs de la vella Facultat que altre temps es consagrava a la memòria d'Hipòcrates, enguany també ho va ésser en el sentit de celebrar les creacions mèdiques del país, com el Clinicat o el centenari de la descoberta del brom!

...

Lluny dels milers de catxets i de pastilles (els representants de les aspirines i d'altres pòlvores m'els ficaven a la butxaca si us plau per força) s'obria, a París el Saló de Tardor que atrau a la capital els estiuejants retardats.

Deixaré resoltament de banda les trameses dels catalans. Un altre dia farem un tomb pels tallers dels pintors catalans establerts a París. La premsa parisina ha fet una ganya davant les trameses del Saló de Tardor de Madrid. Els diaris han escrit tant sobre aquest tema, que es difícil d'exposar una opinió sense arriscar-se a copiar-la.

Quant a aquests milers de teles, per no parlar sinó de la pintura, cregueu que costa de jutjar-ne la massa. Massa, perquè a la pintura moderna no li cal defensa, menys encara explicació. Té a França els seus títols de noblesa, el seu classicisme i tot. Gairebé resulta original, en els medis snobs, de parlar amb amor dels romàntics. Ja veieu que no reculo pas gaire. I, vist que estem en el terreny de la familiaritat, deixeu-me demanar; posats a creure en la pintura moderna, quina regla de conducta ens escau d'adoptar davant aquestes manifestacions conjugades, aquesta mena d'inventari anual, i ja oficial, de l'estat de la pintura (per excel·lència) contemporània?

Cal que ens plantem davant els mestres amb l'arsenal d'anàlisi que els nostres pares reservaven per als morts. La glòria moderna també va a 250 quilòmetres per hora. En acabat, convé armar-se de severitat, d'una gran severitat i de molta malfiança i de donar l'escapada lliure al vell esceptisme parisenc, per a jutjar els darrers vinguts. No pas per substituir un academisme a l'altre, sinó perquè mai la imitació ha tingut tantes raons legítimes (i immorals) per produir-se, vist que la promptitud en la impressió, el misteri en que s'envolca l'ofici—entre els joves mestres—els valen la glòria

Henry de Warognier. — Paisatge d'Umbria

Othon Friesz. — Paisatge

i la fortuna, és a dir, exactament les coses que els homes sense temperament cerquen de procurar-se amb l'ajut dels dons incitatus que sempre han multiplicat els subgreco i els sub-goya i—i aquí hi ha la venjança—els sub-pampiers.

Othon Friesz crida l'atenció amb la seva «Bergerie». El color per a ell és una bastida. Hi col·loca els seus terrenys, les seves línies de muntanya de la mateixa manera que estableix la seva «bergerie» arrelada al terror, un altre puntal per als seus matisos.

Warognier té un sentit bel·licós de la vida. Els elements humans construïts en el paisatge: cases, camins, mitjans de locomoció, no són la fusió de cases artificials amb la natura, sinó una defensa de l'home contra ella. Mai, em penso, això que, al meu entendre, caracteritza el seu talent hauria esclatat amb tanta força com en el seu «Paisatge umbrienc» una de les coses més reeixides de l'exposició.

El mestre, Matisse, dona al Saló un pinyol sensacional: una «Danseuse au Tambourin». Aquesta odalisca que evoca emocions d'una altra època, marca una etapa sobre el llarg camí de l'orientalisme pictòric. L'Orient de Matisse no és ja una filosofia davant desesperacions o atreviments, sinó el frenesí del batec dels atònics, i per copsar-la, per fer-nos-la perceptible, l'enclou en un pla reflexiu que desborda de colors. Àdhuc en la fotografia, resta alguna cosa d'aquesta possessió del plaer de pintar de què es atacat.

Una altra tela impressionant d'aquest conjunt és la de «La Ville de Paris» d'André Lhote. Modernisme veritable. En una altra època, hom hauria concebut la ciutat desde dalt d'una eminència per a dominar les cases, habitades pels homes. Avui París es concebut com un lloc de desembarc. La vista és presa des de'l Sena, com diuen

els senyors Esteve. Els dos àngels que en un gravat antic haurien tingut les cortines entre les quals apareix el panorama, en la tela de Lhote son reemplaçats pel fum de dos remolcadors. Ponts... París, avingudes de les Escoles artístiques. I al fons, les altures artificials del Trocadero i de la Torre Eiffel... Però això no és sinó la composició. Lhote és abans de tot un pintor i la sola reproducció de la seva tela mostra les seves profundes inspiracions de modelador de colors.

..

Perquè el que sorprèn, a hores d'ara,

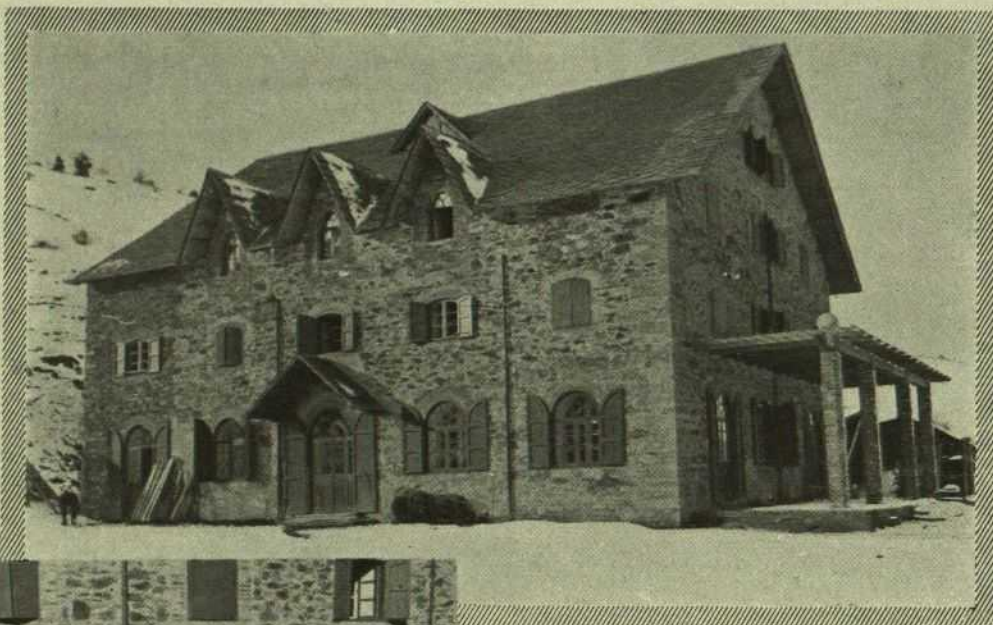
Matisse. — La balladora del tambori

l'espectador no iniciat de la nostra civilització, és aquesta contradicció aparent, entre dues tendències contemporànies: un nou romanticisme i una fantasia lliure de tot. I poques vegades aquesta aparent—només—incompatibilitat d'honors entre les dues tendències contemporànies no s'ha palesat amb tant de lirisme com en la novel·la de Joan Casson: «Les harmonies viennoises» que Edmon Jaloux acaba d'acceptar en la seva col·lecció d'Emile Paul.

La novel·la de Casson és abans de tot una obra musical. S'hi veu figurar Beethoven, Schubert i Diabelli, però aquestes presències no són pas les que donen a l'obra la seva qualitat musical que ve més aviat d'una composició semblant a la d'una sonata. Em divertiria de mostrar-hi l'aparició de l'allegro, de l'andante, etcètera... L'estil en si és ple de refilades, de games ràpides, de fugues entrevistes i tot plegat s'aguanta sobre un motiu reprès per les cordes i descabdellat pel metall... i heu's ací com apareix davant els nostres ulls la dona jove enamorada fins a la imprudència, els seus amics i les seves amigues que poblen el llibre.

Un relat. Una confessió. Romanticisme, però els vestits han estat tallats sobre patrons clàssics en teles modernes i capritxoses. Werther hi surt més que no Calderón, oh, Casson hispanista! Lina, la verge jove i apassionada de la botiga de pianos, té més del Danubi que no de l'Ebre... es just, puix que la cosa esdevé a Viena. Viena no en el sentit exacte de la narració de viatge, sinó Viena pel seu decorat de músics i de tendreses, de jardins i de somnis objectius. Es fantasia el fet de crear-se un món a la mesura d'un somni pregon o és romanticisme el fet de no sentir sinó coses irreals i d'un sentimentalisme voluntàriament allunyat dels entendriments d'antany?...

La neu
de Nadal
invita els
amics del
ski i de la
luge

Els es- ports d'hivern

El xalet de la Molina, centre i refugi dels esportistes de la neu. Aquest bonic xalet una de les darreres construccions erigides pel benemèrit Centre Excursionista de Catalunya és una de les que exerceix

una atracció mes nombrosa. Al peu del carril i tanmateix a una gran altura sobre el nivell del mar i en un paisatge que, tot just no hi senti l'esbufec de la locomotora, ja us dona la il·lusió de les grans solituds pirenenques, resulta accessible per a tothom. Podriem dir que és el primer estadi, la primera assignatura, que ha de

*pas-
sar el
futur
en a-
morat
de la
neu a
mun-
tanya*

Els skis, drets com a llances, vora les parets del refugi de la Molina

Les pistes magnifiques que s'estenen vora el xalet s'ompliran depressa de mestres i de neòfits

Fots.
Guillera

Res com l'ski per fer oblidar un segon a l'home que viu sotmès a la llei de la gravetat. Prenent embranzida pendent avall, basta un petit trampoli per engegar l'skiador a les altures... El moment del vol és emocionant. Cal només no oblidar que és breu i que el contacte amb la terra ha d'ésser agafat amb compte. Trencar-se un braç o una cama és de vegades el preu d'aquestes ascensions meravelloses.

L'ski, al costat del seu aspecte esportiu, té un aspecte utilitari. Demaneu-ho, si nó, als pagesos dels països escandinaus! Com ho farien sense llurs skis! Amb aquest interminable calçat suplementari travessen a l'hivern les grans bosquíries nevades a una velocitat envejable, sense enfonsar-se mai en la massa flonja i traïdora de la plana esblanquida. Darrera llur s'aixeca una pols blanquinosa.

Les noies sense renunciar — esperem-ho — al paper tradicional d'àngels de la llar, han pres amb extraordinari delit l'aprenentatge de l'ski que els permet lliscar sobre la neu amb esperança d'ésser silvestres i fugitius. Dins la vestimenta de llana, amb les calces ajustades al genoll i amples sobre la cuixa, amb la galta encesa pel fret de l'aire glaçat, no són menys adorables que dins el marc entenimentat d'un pis de la dreta de l'Eixample de la nostra estimada ciutat

El rengle de les corredores, a punt d'emprendre la cursa, obeint el senyal. Ah, com palpiten els cors sota el maillot de coloraines! No hi fa res. Totes sortiran amb empenta i si alguna resta pel camí no serà per manca de coratge

UNA FITA EN LA HISTÒ- RIA DE L'ORFEBRERIA

Magnífica peça d'argent, executada pel gran orfebre Georg Jensen, de Copenhaguen, i oferta a la princesa Astrid, de Suècia, amb ocasió del seu matrimoni amb el príncep hereu de Bèlgica

UN «CLOWN» EN EL CAMÍ

«Il (Dostoïevsky) nous donne à entendre que l'homme n'est jamais plus près de Dieu que lorsqu'il atteint l'extrémité de sa détresse.»

ANDRÉ GIDE

En una tèbia matinada d'estiu, l'autor d'aquest breu relat anava passejant lentament pel camí que va de Mongat a Tiana. Ni un sol petit núvol es veia pel cel; la ratlla blava de la mar es descobria entre els turons vestits d'ufanoses vinyes; en els arbres del camí la brisa aixecava una suau remor de fulles que s'escampava terra endins. Cada masia, mig amagada entre boscuries, iniciava la seva vida de cada dia amb una alenada de fum blanc, amb una cançó, amb unes veus de criatura, amb el ki, ri, ki, ki, d'un gall, agut com un tret de sageta. De tant en tant, tot paral·lel sobre el camí, passava un ocell que amb el seu vol semblava portar un secret entre la mar i la muntanya.

Avançava jo contemplant el paisatge en aquella hora primera del dia quan ve't aquí que aquest va prendre un sobtat aspecte amb l'aparició de tres elements inatesos, abandonats al bell mig del camí: un gosset d'aigües, una cadira i un tambor. Aquests tres elements tan característics varen suggerir en mi — gairebé no cal dir-ho — una pregunta immediata: ¿on era el «clown»?

Certament, el gosset, en veure'm, s'inquietà i un lladruc feble, gairebé enguniós, s'escapà de la seva gola. Hom hauria dit un avis.

Si, en efecte, un avis: De l'espessa verdor dels pàmpols d'una vinya propera al camí vaig veure aparèixer la cara enfarinada, concirosa, del «clown» i tot seguit el seu pit sobre el qual els seus braços creuats feien pressió per aguantar un bon grapat de daurats moscatells. Els rombes blau i rosa del seu pobre vestit de fantasia s'apagaven en mig de la color admirable de les coses: la mar, el cel, les vinyes, la llum rosada del sol matinal.

No hi havia dubte de què aquell home havia comès un furt; la inquietud del gosset, hostil a la meua presència, el delatava més encara. Jo vaig passar de llarg, gairebé amb ganes de fondre'm davant l'expressió sofridora d'aquella cara enfarinada, apareguda entre les vinyes. Vaig passar de llarg i sols una vegada, quan ja em trobava a una distància prudent, vaig tornar la cara per la curiositat de veure un cop més, en el punt més alt del camí, el «clown», el gos, la cadira, i el tambor, les siluetes dels quals es di-

buiaven sobre un cel lluminós i transparent.

Camí endavant, aviat vaig oblidar aquell encontre; de nou vaig submergir-me en el meu fruïment contemplatiu, posant un comentari d'admiració a tot el que veien els meus ulls, sol·licitats alhora per les gràcies de la mar i dels camps.

L'esperit, però, també es cansa de les coses belles. Els ulls, embriacs de línies i colors, d'horitzons lluminosos, de muntanyes vaporoses, s'acliquen enlluernats, fent acotar el cap sobre el pit, i aleshores hom diria que totes les fruïcions suara sentides s'esdevenen cendra. El cos ens parla d'altres imperatius, la fatiga ens domina, sentim que el sol grata la nostra esquena amb la seva urpa de foc. En aquests moments, descobrir vora el camí una casa a la porta de la qual penja l'inevitable ram de pi o de farigola, desperta en nosaltres un sentiment de satisfacció i vers ella dirigim els nostres passos.

El refugi ens era ja necessari car espurnes de foc començaven de brillar i d'esborrar la color de les coses. Espurnes de foc i cant esbojarrat de cigales. La cinta blanca del camí s'arborava delirant pels turons, com ansiosa d'arribar als cims de les altes muntanyes, anegats de llum. El cel pal·ldejava; es fonia en resplandors. El sol dominava totes les coses...

Feia una breu estona que em trobava a l'ombra blava de l'hostal quan ve't aquí de sobte, altra vegada el «clown». Entre les daurades espurnes de foc del dia d'estiu el vaig veure aparèixer amb la cadira i el tambor a l'esquerra i el gos als talons. Els rombes blau i rosa del seu vestit eren més pal·lids i més miserables; quant al seu company de camí i de fatigues, el gosset d'aigües, no més era un punt obscur i brut.

En passar pel meu davant el «clown» em llençà un esguard a cua d'ull, en canvi el seu company, el gosset, se m'acosta, s'atura, i amb els seus ulls curulls d'humida tristesa em demana un trosset de pa. Jo, potser amb el desig ingenu d'esborrar tot sentiment de desconfiança, li llenço un bon tros de pernil. Tant el gos com el «clown» contemplen el deliciós menjar un breu (brevisim!) moment. Desconfiança? Sorpresa? El gos, però, el devora ràpid i el «clown» aleshores em dirigeix un somriure cordial.

— Massa, senyor, massa per al gos d'un pobre pallaso roda-camins — diu.

L'expressió sofridora que ja en un principi

m'havia sobtat en la cara d'aquest home, malgrat la farina que la cobria, em tornà a cridar l'atenció. Potser la meua bona predisposició el féu aturar i seure en el rec del camí, a no gaire distància meua. Aleshores vaig encomanar per a ell un lleuger refrigeri.

— Moltes gràcies — murmura l'home, humilíssim, en veure's portar l'inesperat esmorzar. I si molta va ésser la seva satisfacció, més expressiva fou encara la del gosset, el qual, assegut a la seva manera, sobre les dues potes posteriors, la llengua fora i tot bellugant la cua, es prometia, il·lús, moltes coses bones; de tant en tant, passant l'esguard constantment de mi al seu amo, del seu amo a mi, llençava un lladruc de felicitat i d'impaciència.

Que l'amistat entre el «clown» i el gos era gran es palesà amb la divisió equitativa — gairebé diríem: rigurosament equitativa — que l'home féu de l'esmorzar. Jo vaig intentar que servissin una altra ració, però el «clown» s'hi oposà dient que n'hi havia prou per tal com tots dos eren molt frugals.

— No t'ho esperaves tu; eh que no? — li deia al gosset, llençant-li trossets de pa i de pernil. — Té, apa, té... però no tan depressa: abans vas a demostrar a aquest bon senyor que t'ho mereixes.

El gosset que s'havia redreçat sobre les dues cames posteriors, tot doblegant les del davant, sortit el pit, el cap alt, féu una tamborella, altra, altra, altra, i després presentà al «clown» la seva boca ansiosa.

El pallaso no es mostrà tan indiferent a la beguda com al menjar. Tant era així que encara demanà un altre got de vi tot dient que ell el pagaria. Aleshores jo li vaig allargar el que quedava a la meua taula i al moment d'entregar-li vaig sentir el contacte de la seva mà febril.

— Com? esteu malalt? — vaig preguntar-li. — Teniu febre.

L'home somrigué.

— I ca! sempre estic igual.

I en dirigir vers mi la seva cara, vaig remarcar entre els grapats de farina dos caus obscurs i dintre d'ells, ben enfonsats, dos ulls brillants com carbons encesos.

— A mi em nodreix més el vi que no pas el menjar. Per al gos el pa i el pernil; per mi la beguda. Aquest cos — digué senyalant son cos cobert de rombes blau i rosa, — si sabessiu com

ALICE TERRY

la bella actriu de la Metro-Goldwyn resulta un bon argument per impugnar la teoria que un temps va circular entre els crítics americans, teoria segons la qual la celebritat de les dones rosses era terriblement efímera en el món del cinema. Alice Terry és una rossa que dura o, si preferiu, una rossa que no perd

l'odio... Res m'importa que sofreixi privacions, que pateixi fam i fred... Jo mateix el castigo. En canvi l'esperit... ji, ji, ji... a l'esperit cal alimentar-lo amb... esperit. Ji, ji, ji. És la part més noble de la persona, almenys la part que creiem més noble de la persona. Veieu, el meu esperit ara us agrairia que li paguessiu una copeta d'aiguardent d'aquest que se'n diu *casalla*. Eh? — Oh, si.

El mossos serví l'aiguardent i el «clown» el begué d'una sola i ràpida glopada, tan ràpida que semblà que els rombes del seu vestit de fantasia anaven a caure a terra en un grapat. Després l'home restà silenciós, amb la mirada fixa en un punt. Quelcom el preocupava. De sobte s'aixecà amb un aire decidit i treient-se de les seves espaioses butxaques un bon nombre de paperets bruts i rebregats, els anà posant en un munt sobre la taula.

— Teniu — va dir amb un gest curt — potser us agradarà llegir-ho; són *coses del meu esperit*. Al menys així ho considero. Quan se m'acut alguna idea, algun record, algun pensament, l'apunto en el primer paper que trobo pel carrer o pels camins i després el guardo sempre a la butxaca. Una vegada una mala bufada de vent de la mar se me'n va emportar un bon grapat però mai més n'he tornat a perdre cap.

En efecte, semblaven observacions escrites directament. En la major part s'hi remarcava incoherència però n'hi havien algunes que revelaven una naturalesa turmentada i un cert sentit literari. Impossibile recordar-les al peu de la lletra, les exposaré a la meua manera. Heu's aquí les més interessants:

«Soc ja vell, però el vestit de pallaso indefineix la meua edat. Els homes si es dignen parlar-me, ho fan amb marcada condescendència, les dones amb desconfiança quan no amb temor. Sols les criatures, un cop passat el recel d'un primer moment, em parlen de tu a tu. A mi ni els homes, ni les dones, ni tampoc les criatures em despertem cap simpatia. Capità, el meu gos, pensa igual que jo.»

Un altre:

«El meu treball de «clown» aconsegueix més èxit entre la gent de la marina que entre els pagesos. Aquells estan per la comèdia, aquests pel melodrama. El mariner escolta amb atenció els meus acudits, el pagès no s'accontenta amb això; vol, a més a més, assabentar-se de quina és la meua vida, de si pateixo fam i fred. Capità, el meu gos, porta a sobre d'ell mateix l'experiència del que dic: Un mariner amic el pintà de color de rosa en una taverna del port de Barcelona, un pagès per pur caprici li llençà una escopetada i és per això que coixeja una mica.»

Un altre:

«Un dia (un dia que no havia guanyat cap cèntim) Capità, el meu gos, tot jugant, s'emportà per un prat, a través, el meu vestit de pallaso i feia com si volgués llençar-lo al riu. — No ho facis, Capità — li vaig dir jo. — Fins que no s'acosti carnestoltes no tinc avinentesa de comprar-ne un altre a bon preu.

Aleshores vaig recordar, quan comprí aquell, l'estranyesa del botiguer qui creient que el volia,

com els altres, per anar al ball, començà a embolicar-lo en un paper. — No cal; me l'emporto posat — vaig dir-li.

L'home es quedà tot sorprès a la porta de la seva botiga contemplant com, sense ésser encara dia de carnaval, m'allunyava tan naturalment vestit de pallaso pels carrers de la ciutat.»

Un altre:

«No m'agrada dormir dintre d'una cambra. Prefereixo passar la nit sota d'un arbre, sota d'un pont, o vora d'un marge. Dintre d'una cambra, un cop apago el llum, sembla que em fonc en la obscuritat.

Sols hi queda el cos, el cos i les mans, les quals sembla que adquireixen vida independent i palpen amb perversitat el pobre cos, constant com l'esquelet es pronuncia sota la pell mesquina, observant com el pit s'infla i es desinfla amb un mecanisme rítmic. Sota d'un arbre, d'un pont, o vora d'un marge mai em manca

SORINE. — Retrat de la cèlebre dansarina russa Anna Pavlova

llum, malgrat sigui una feble claror d'estels.»

Un altre:

«Érem tots dos a la sortida del poble, ella i jo. Jo li vaig preguntar si voldria venir-se'n amb mi i ella em preguntà si voldria quedar-me amb ella. Es clar, no ens vàrem entendre i mai més ens hem tornat a veure... D'això ja fa molt de temps.»

Tot llegint els paperets (n'hi havia molts) anava a encendre un cigar quan ve't aquí que vaig remarcar sobre la meua mà la mà febril del «clown». Estranyat vaig esguardar-lo a la cara. Semblava pres per una rara exaltació. Un cop vaig encendre el cigar, em prengué el llum i contemplà una estona, com obsessionat, la seva feble resplendor dintre d'un raig de sol que s'escolava entre els pàmols de la parra.

— Fixeu-s'hi; — digué la flama groga, vermella i un xic, sols un xic blava, té la forma d'un cor.

— En efecte.

De sobte l'apagà amb una lleu bufada i sempre exaltat va preguntar-me:

— I bé! on és ara aquell cor, aquella gota de llum? on és ara? m'ho podrieu dir? eh?

Acabat d'expressar-se així, l'home posà les seves mans escardalenques i pàl·lides sobre el munt de paperets bruts i rebregats que era damunt la taula, i sense preguntar-me si desitjava

seguir o no la lectura se'ls anà guardant en les seves espaioses butxaques. Fins un que en tenia jo a la mà me'l prengué amb un cert aire hostil. Després encara esguardà per terra, temerós de de què n'hi hagués caigut cap.

— No passeu pena; els teniu tots.

Sense respondre'm, el «clown» prengué la cadira i el tambor i se'ls carregà a l'esquena. En veure aquest gest el gos s'aixecà i es col·locà submís darrera del seu amo, disposat a seguir endavant aquell camí sense més punt d'arribada que l'extinció de llurs vides.

— Anem, Capità — digué, per fi, l'home. — Difícilment trobaràs cap altre senyor que et doni trossets de pernil; en el nostre camí els rics passen de llarg.

En aquell home s'havia experimentat un canvi: l'humilitat d'un principi havia desaparegut i en son lloc se li remarcava un sentiment contingut d'hostilitat i còlera. Sense ni tan sols esguardar-me, digué: — Adéu-siau!

I acompanyat sempre del seu gos fidel continuà son camí per la carretera refulgent, entre les espurnes de foc del sol d'estiu. El seu cos, magre i desdibuixat, semblava aprimar-se i fer-se més alt a mida que s'allunyava; el gosset, en canvi, a vora d'ell, era un punt que es bellugava constantment. Aviat les dues figures es perderen en el fons de la carretera, com diluïdes en el lluminós llampegueig del matí.

També jo vaig disposar-me a continuar la meua excursió. En aixecar-me de la cadira — cosa curiosa — va caure encara un d'aquells paperets del «clown». Vaig arregar-lo de terra. Deia:

«Existeix una gran desproporció entre la importància que donem a la nostra existència i la que té realment. Fins als trenta anys hem cregut que el món rodava al nostre entorn, després ens hem

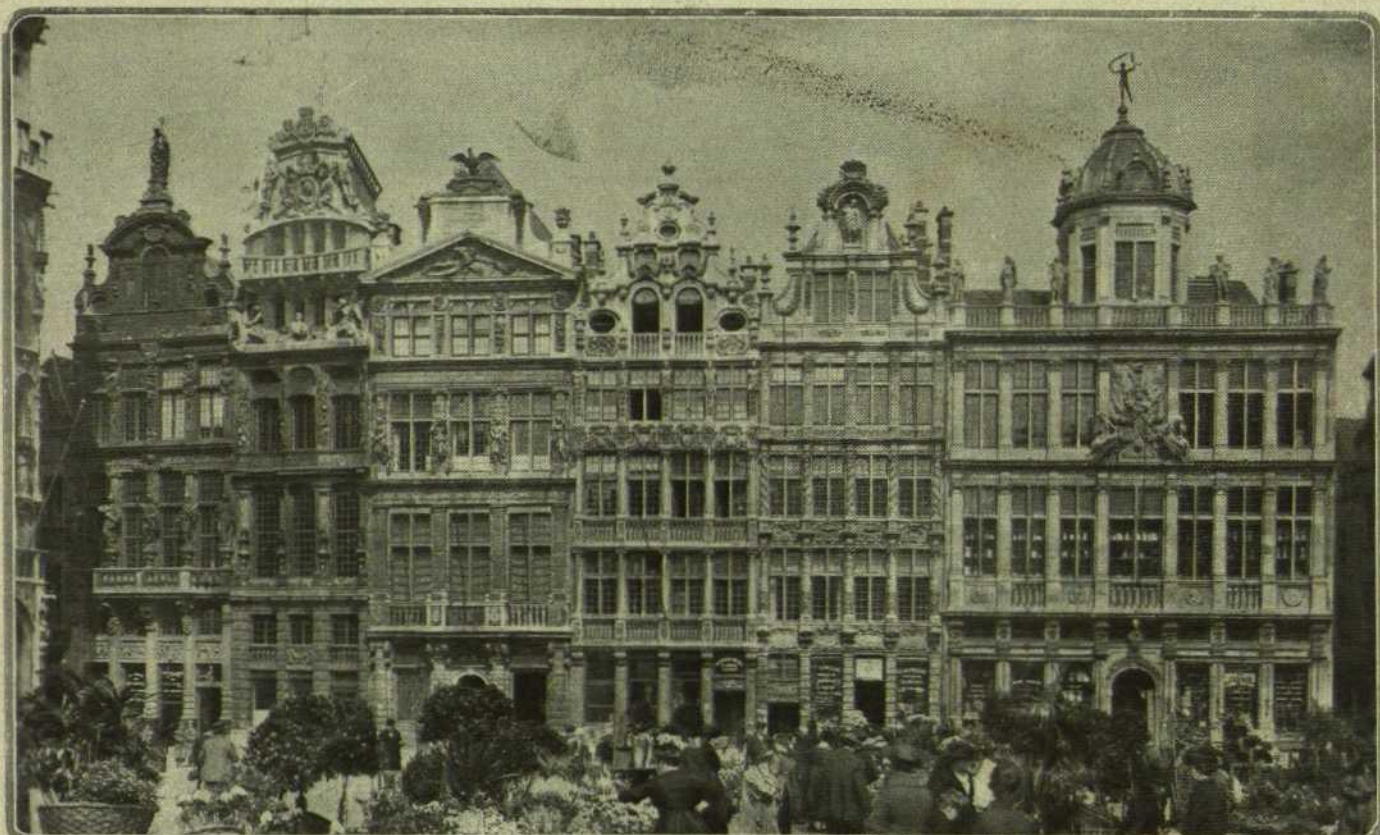
adonat que la nostra vida no té més importància que la fulla més petita d'un arbre o la més humil pedreta del camí.»

Amb el bon intent d'entregar al «clown» aquell paperet de regust tan amarg — *fragment del seu esperit*, com ell deia — vaig posar-me en camí amb un pas apressat. La calor, però, era sofocant; la carretera refulgia amb un deliri de llum. En la mar el sol d'estiu s'hi abocava; unes veles blanques es fonien a l'horitzó. Pensant que el més prudent era esperar el pas d'un tramvia, vaig refugiar-me a l'ombra d'un arbre. Em trobava cansat i amb la vista irritada...

Aleshores vaig ésser víctima d'una al·lucinació. Pel camí foll de llum em va semblar veure venir el «clown» amb un gran neguit pintat a la cara, com cercant el seu paperet brut i miserable, *fragment del seu esperit*. De sobte vaig remarcar que la figura a mida que avançava, anava fent-se més gran, més gran, enorme, monstruosa, fins a envair el cel, tot el cel, amb la seva cara d'angoixa profunda i amb tots els rombes blaus i rosas del seu pobre vestit de fantasia, ara bellíssim de colors. Ja anava a tocar amb els seus dits la bola ardent del sol, quan ve't aquí que la monstruosa figura es desconjuntà tota ella i una espessa pluja de rombes blaus i rosas va caure pels horitzons.

ERNEST M. FERRANDO

LA CIUTAT DE BRUSSEL·LES HA
CELEBRAT AMB JOIA LES NOCES
DE L'HEREU DE LA CORONA AMB
LA PRINCESA ASTRID, DE SUÈCIA

Grup d'antigues cases que ocupen
la banda Nord-Sudoest de la Gran
Plaça, centre i àgora de la ciutat
antiga. La majoria són cases que
han pertangut a les corporacions.
Al mig de la Plaça cada matí hi
ha mercat de flors

Monument als
comtes d'Eg-
mont i d'Horn,
màrtirs de la
independència
flamenca i fets
decapitar a la
Gran Plaça
per el Duc
d'Alba

El Manneken-
pis, curiosa
estatuetta in-
fantívola que
hi ha no lluny
de la Gran
Plaça i que
gaudeix d'una
celebritat uni-
versal

La desfilada del seguici nupcial per la Gran Plaça de Brussel·les, una de les més belles del món. Les banderes i els gallarets acaben de donar color i vida als seus antics edificis grisos i daurats

Costat Sud-Oest de la Gran Plaça de Brussel·les, ocupat per l'antic edifici dels gremis, bella mostra de l'estil renaixentista flamenc i testimoni de la puixança dels honorats menestrals brussel·lencs

VI

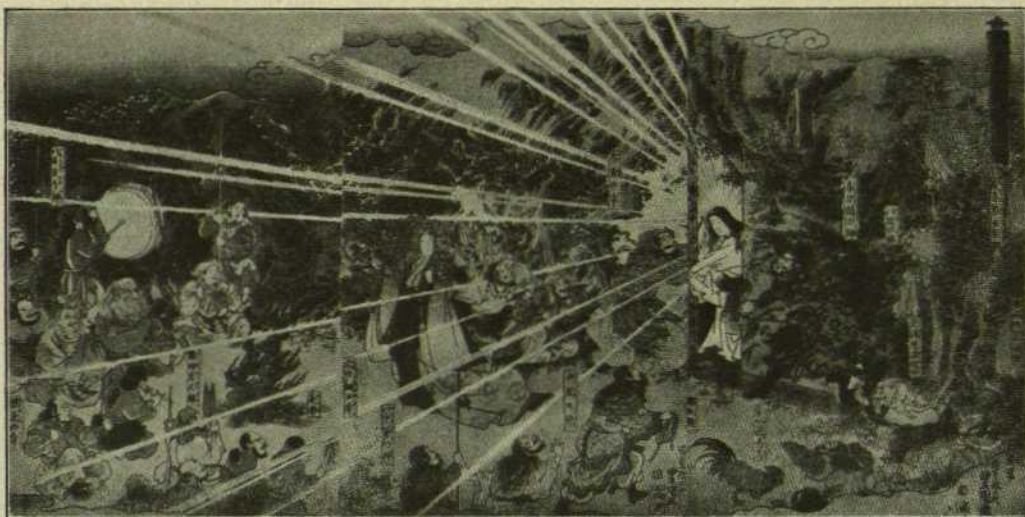
LES FLORS

EN la grisa i trèmula claror d'una alba de primavera no heu sentit mai, tot escoltant la piuladissa dels ocells dins els arbres, que no podien parlar sinó de flors en llur conversa? És de tota manera fora de dubte, que per a la humanitat l'amor de les flors ha nascut ensem que la poesia de l'amor. Com, en efecte, podeu concebre millor que davant d'una flor, tan dolça en la seva inconsciència, i que no té tant de perfum sinó perquè és silenciosa, la revelació d'una ànima verge? En oferir a la seva estimada la primera garlanda, l'home primitiu s'ha elevat per damunt de la bèstia; en elevar-se per damunt les necessitats grosseres de la natura, ha esdevingut humà; tot adonant-se de la utilitat subtil de l'inútil, ha entrat en el reialme de l'art.

En la joia o en la tristesa les flors són les nostres amigues fidels. Mengem, bevem, dansem, estimem amb elles. Ens casem i ens bategem amb flors. No gosem morir sense elles. Hem adorat amb el lliri, hem meditat amb el lotus, hem carregat en l'arreament de les batalles amb la rosa i el crisantem. Fins i tot hem provat de parlar la llengua de les flors. Com podríem viure sense elles? Fa por d'imaginar un món vidu de llur presència. Quin consol no són a la capçalera del malalt, quina claror de benedicció en la tenebra dels esperits fatigats? Una serena tendresa aconhorta la nostra confiança declinant en l'univers; com l'esguard d'un bell infant elles ressuciten les nostres esperances esvaïdes. Quan som

ageguts en la pols, són elles les que s'atarden a plorar sobre les nostres tombes.

Per molt trist que sigui, hem de confessar que a despit de la nostra familiaritat amb les flors, no ens hem pas elevat gaire per damunt de la bèstia. Grateu el moltó, i el llop que hi ha en nosaltres no trigarà gaire a ense-

La deessa del Sol, sortint de la gruta on s'havia amagat fugint dels insults del seu germà, estampa de Kunisada

EL LLIBRE DEL TE

nyar les dents. Algú ha dit que l'home és a deu anys un animal, a vint un boig, a trenta un fracassat, a quaranta un defraudador i a cinquanta un criminal. Tal vegada esdevé un criminal perquè mai no ha deixat d'ésser un animal. No hi ha per nosaltres altra realitat sinó la fam, cap altra cosa sagrada sinó els nostres desigs. Tots els altars d'un a un, s'han esfondrat davant els nostres ulls; un sol resta, etern; aquell damunt el qual encensem el nostre idol suprem—nosaltres mateixos—. El nostre déu és gran i el diner és el seu profeta. Per als seus sacrificis devastem la natura entera. Ens envanim d'haver conquistat la matèria i oblidem que és la matèria la qui ens ha fet els seus esclaus. Quantes d'atrocitats cometem en nom del refinament i de la cultural!

Digueu-me, flors gentils, llàgrimes dels estels, que resteu al jardí, gronxant els vostres caparrons al grat de les abelles que

canteu el sol i la rosada, coneixeu el terrible destí que us espera? Somnieu, gronxeu-vos, follegeu tant com pugueu entre les brises de l'estiu. Demà una mà sense pietat us estrenyerà la gorja; seureu arrancades brutalment, fetes miques, membre a membre, portades lluny dels vostres recers. La dissortada, potser passarà per bellal. Podrà dir prou que sou enciseres quan els seus dits encara estaran humits de la vostra sang; digueu-me, això serà bondat? Tal vegada és el vostre destí d'ésser empresonades entre els cabells d'una que sabeu sense cor o escanyades en el trau d'un que no gosaria mirar-vos cara a cara si fóssiu un home.

La festa de les noies, per Kiyonaga

La festa dels nois, per Kiyonaga

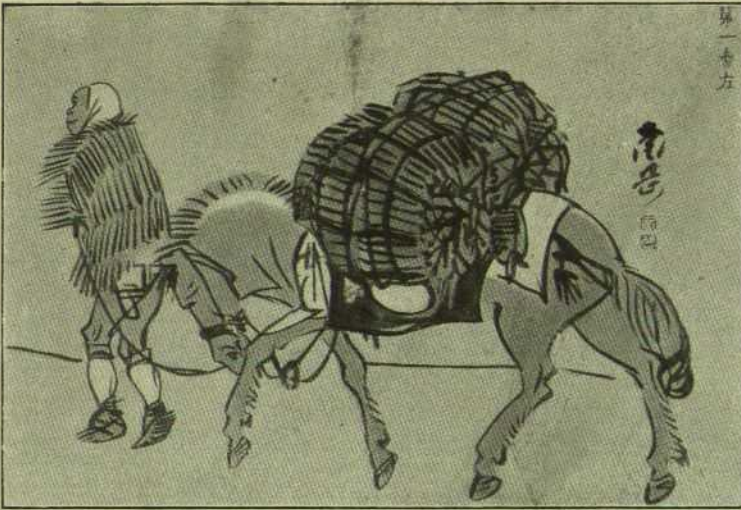
Potser és la vostra planeta d'ésser tancades en un pitxer mesquí, amb una mica d'aigua estancada per apaivagar la sed frenètica que senyala com la vida s'escola.

Flors, si habitéssiu el palau del Mikado, trobaríeu de vegades un terrible personatge armat d'unes tisores i d'una serra diminuta. Ell mateix es titularà el mestre de les flors. Reclamarà els drets d'un doctor i d'esma l'odiareu, perquè no ignoreu que un doctor cerca sempre de prolon-

gar els patiments de les seves víctimes. Us tallaria, us vinclaria, us corbaria en totes les posicions impossibles que li semblaria convenient d'imposar-vos. Torcaria els vostres múscles i trencaria els vostres ossos com un osteòpata. Us cremaria amb carbons ardents per deturar la fugida de la vostra sang i us enfonsaria en la carn filferres per activar la vostra circulació. Us untaria amb sal, amb vinagre, amb alum i fins amb vidriol. Us vessaria als peus aigua bullent quan semblàreu a punt de defallir. La seva glòria fóra de conservar-vos vivents durant dues o tres setmanes més de les que hauríeu viscut sense el seu tractament. No us hauríeu estimat més d'ésser mortes d'un sol cop tot just agafades? Quin crim deueu haver comès sota l'encarnació passada per merèixer semblant càstig en aquesta?

La devastació desenfrenada de les flors que es practica en Occident és tal vegada més esgarrifosa que la manera com són tractades pels mestres de les flors d'Orient. La quantitat de flors tallades en un dia per guarnir les sales de ball i les taules dels banquets, a Europa i Amèrica, i que hom

llença l'endemà, deu ésser enorme: lligades una al costat de l'altra farien una garlanda alentorn de tot un continent. Comparat a aquest total menyspreu per la vida, el crim del mestre de les flors esdevé insignificant. Ell, almenys, respecta l'economia de la natura, tria les seves víctimes amb compte i amb previsió, i un cop

Camí a la cova del mar, dibuix de Naugaku

mortes honora llurs romanalles. A l'Occident, l'exhibició de les flors sembla que faci part del decorat de la riquesa; és la fantasia del moment. On van totes aquestes flors quan la festa és acabada? Hi ha cosa més lamentable que veure una flor llençada al femer?

Per què les flors han nascut tan belles i tanmateix tan dissortades? Els insectes poden picar i la bèstia més pacífica pot girar-se quan es troba aculada. Els ocells, la ploma dels quals és cercada per guarnir un capell, poden fugir, amb llurs ales, del qui els persegueix; l'animal de pell del qual cobegem l'abric, pot amagar-se quan sent el nostre atans. Ai las! la única flor que té ales és la papellona; totes les altres resten immòbils i desarmades davant el botxi. Si llencen crits durant llur agonia, no són prou forts per a que arribin a les nostres orelles endurides. Sovint som brutals envers aquells qui ens estimen i ens serveixen en silenci, però pot venir l'hora que la crueltat allunyi de nosaltres els nostres millors amics. No us heu adonat com les flors es tornen més escasses cada any? És tal vegada que llurs savis els han aconsellat de fugir fins que l'home hagi esdevingut més humà; sens dubte han emigrat al cel.

Lloem l'home que es consagra al conreu de les plantes; l'home del test de flors és molt més humà que l'home de les tisores. Veiem amb plaer com s'inquieta per la pluja i pel sol, les seves lluites contra els paràsits, la seva por de les glaçades, la seva ansietat quan les poncelles són tardanes, llur alegria quan les fulles tenen tot llur esclat. A l'Orient l'art de cultivar les flors és un dels més antics, i els contes i les cançons van plenes dels amors del poeta i les plantes favorites. Sota les dinasties Tang i Song, els ceramistes varen crear testos meravellosos per a les plantes; no eren testos, sinó veritables palaus de pedres precioses. Cada flor tenia afectat un criat especial encarregat de vetllar-la i de rentar les seves fulles amb un fi raspall de pèl de conill. Ha estat escrit (1) que la peònia ha d'ésser banyada per una noia bonica en vestit de gala i la prunera d'hivern regada per un monjo nàl·lid i fràgil. Una de les danses no més populars al Japó, l'haxinoqui, que data de l'època Ashikaga, té com a tema la història d'un cavaller esdevingut pobre que, en una nit glaçada, no tenint altra cosa per escal-

far-se talla les seves plantes estimades per acullir un religiós errant. El religiós no és altre, en realitat, que Hojo-Tokiyori, l'Harun-Al-Raschid dels nostres contes, i el sacrifici del bon cavaller és recompensat com pertoca. Avui mateix la representació d'aquesta peça no deixa d'arrancar llàgrimes al públic de Toquio.

Llavors es prenen les més grans precaucions per curar i conservar les flors delicades. L'Emperador Huensung, de la dinastia Tang,

penjava picarols d'or a les branques del seu jardí, per esquivar-ne els ocells. També és ell qui, a la primavera es feia acompanyar dels músics de la seva cort per delectar les flors amb suaus concerts.

En un monestir del Japó es conserva encara una preciosa fusteta que la tradició atribueix a Yoshitsuné, l'heroi del nostre

cicle de llegendes, equivalent al de la Taula rodona: és l'avís concernent la protecció d'una certa poma meravellosa i s'adreça a nosaltres en el to d'una època guerrera. Després d'haver esmentat la bellesa de les flors, la inscripció diu: «Aquell qui haurà tallat una sola branca d'aquest arbre, li serà confiscat, en revenja, un dit». No convindria avui d'aplicar aquestes lleis als qui exerceixen llur fúria destructora sobre les flors i mutilen les obres d'art?

Adhuc per als que conserven les flors en un test, cal acusar d'egoisme humà. Per què treure les plantes de llur medi i obligar-les a florir en medis estrangers? No és igual, fet i fet, com demanar als ocells que cantin dins la presó d'una gàbia? Qui dirà el que senten les orquídees sufocades dins la calor artificial de les nostres estufes, tot suspirant sense esperança per un raig de sol meridional?

L'amador ideal de les flors és aquell qui les visita en llurs re-

cers nadius, com Taoyuenming que seia davant una barrera de bambú trencat per conversar amb el crisantem salvatge, o com Linwosing que va perdre el camí en mig dels perfums misteriosos, mentre es passejava cap al tard entre les pruneres florides del Llac Occidental. També es conta que Xowmushih dormia en un vaixell de tal manera, que els seus somnis es podien confondre amb els del lotus. Era ben bé aquest el mateix esperit que animava l'emperadriu Komio, una de les sobiranes més anomenades de Nara, quan cantava: Si et cullo, la meua mà et tancarà, oh, flor! Tal com et veig al si de la prada, t'ofereixo en homenatge als Budes del passat, del present i de l'esdevenidor!

No esdevinguem, però, massa sentimentals. Siguem menys luxosos, i més magnífics. Laotsé deia: «El cel i la terra són implacables». Kabodaishi deia: «Raja, raja, raja, el corrent de la vida va sempre més lluny. Mor, mor, mor, la mort ve per tothom». La destrucció ens espia de tots cantons. Destrueix a dalt; a baix, destrucció darrera i davant. El Camí és la sola cosa que és eterna—per què, doncs, no acollir tan bé la Mort com la Vida? No hi ha sinó contra-partides, la Nit i el Dia de Brahama. Gràcies a la desintegració del que és vell, la recreació esdevé possible.

Per què, doncs, no destruir les flors si en podem obtenir noves formes per ennoblir la idea del món? No els demanem sinó d'ajuntar-se al nostre sacrifici a la bellesa. Rescatem les nostres accions consagrant-nos a la puresa i a la simplicitat. Així raonaren els mestres de te quan establiren el culte de les flors.

Qualsevol que conegui el tarannà dels nostres mestres de te i de les flors no haurà deixat de remarcar amb quina veneració religiosa tracten les flors. Mai no les cullen a l'atzar, sinó al contrari, trien curosament cada branca o bri sense perdre de vista la composició artística que duen en l'esperit. S'averonyirien de tallar més del que els fa falta. Notarà que sempre associen les fulles a la flor, essent llur objecte de representar sencera la bellesa de la planta vivent. Des d'aquest punt de vista, ja us n'adoneu, el seu mètode difereix del que han adoptat els països occidentals, on no és possible de veure sinó tipes i cans de flors, sense cos, atapeïdes en desordre, a l'atzar, dins un pitxer.

Quan un mestre de te ha aplegat una flor segons el seu gust, la posa damunt el toko-

Actriu empolsant-se la nuca

La poetessa Chiyo, per Yanagawa

(1) En el Pingtsé, de Iuenxulang.

noma que és el lloc d'honor en tota llar japonesa. Cap altra cosa serà col·locada a prop d'ella que pugui perjudicar l'efecte que ha de produir, ni tan sols una pintura, a menys que no hi hagi cap raó estètica particular que aconselli aquesta combinació. La flor és, doncs, allí, com un príncep damunt el seu tron, i els invitats o els deixebles, en entrar a l'estada, la saludaran amb una reverència profunda, abans de presentar llurs respectes a l'hoste.

Quan la flor es marceix, el mestre la confia tendrament al riu o bé la seboleix curiosament en terra. Algun cop hom arriba a elevar monuments a la seva memòria.

L'origen de l'art d'arranjar les flors és contemporani, sembla, del teisme, és a dir, que data del segle quinze. Les nostres llegendes atri-

bueixen el primer arranjament floral a aquells vells sants budistes que recollien les flors tallades per l'huracà i, en llur sol·licitud infinita per les coses vivents, les posaven en vasos plens d'aigua. Conten que Soami, el gran pintor i amador d'art de la cort d'Axikaga-Yoximasa, va ésser un dels primers adeptes d'aquest costum enciser.

Ensems que es perfeccionava el ritual del te sota el mestre Rikiu, l'art d'arranjar les flors aconseguia el seu ple a darreries del segle setze. Rikiu i els seus successors rivalitzaven en la recerca de combinacions noves i imprevistes. Cal no oblidar, però, que el culte de les flors tal com el practicaven els mestres del te no constituïa una religió, sinó que era una part de llur ritual estètic. L'arranjament floral, com les obres d'art que ornaven la cambra de te, es subordinaven al pla general de la decoració. Així, Sekishiu prohibia de fer ús de les flors blanques de la prunera quan encara hi havia neu en el jardí. Les flors cridaneres eren expulsades de la cambra del te.

L'adoració de la flor per ella mateixa comença amb la naixença dels mestres de flors, cap a mitjan segle XVII. Aleshores s'emancipa de la cambra de te i no coneix altra glòria que la que l'imposà el vas escullit. Noves concepcions i nous mètodes varen obrir-s'hi pas i dels quals resultaren nous principis i noves escoles. Un escriptor del segle passat deia que podria enumerar més de cent escoles diferents per arranjar les flors. En resum, poden dividir-se en dues branques principals, la formalista i la naturalista; la primera cercava inspiració en les pintures dels mestres, la segona copiava la natura.

Fóra interessant si ens vagava, d'estudiar a fons les lleis de composició i de detall formulades pels mestres de flors d'aquesta època, basades, en definitiva, sobre les ma-

teixes teories fonamentals que regeixen la decoració Tokuwaga. Tres principis essencials les governen: el principi primordial o el cel, el principi subordinat o la terra, el principi conciliador o l'home; tot arranjament floral que no fós l'aplicació d'aquests tres principis era considerat com infecund i

Ens agradaria d'anomenar aquesta escola natural en contrast a la naturalista i a la formalista. El mestre del te creu que el seu deure es limita a l'elecció de les flors i es deixa contar llur pròpia història. Entreu a una cambra de te vers les acaballes de l'hivern i hi veieu un frèvol branquilló de ci-

rerer salvatge combinat amb una camèlia aponcellada: no és això com un eco de l'hivern que se'n va, unit a l'anunciació de la primavera? O bé entreu a la cambra del te en una tarda xafo-gosa d'estiu i veieu, a l'ombra fresca del tokonoma, un simple lliri en un vas penjat; tot degotant de rosada, fa semblant de somriure a la folia de la vida.

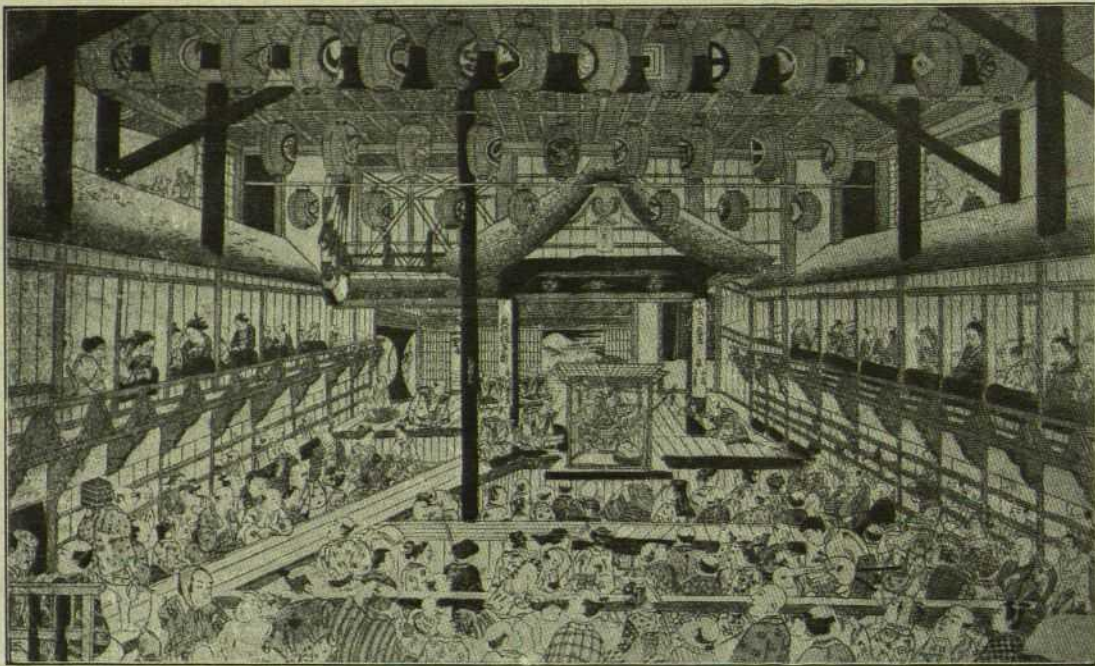
Certament un saló de flors pot ésser interessant; però quan es combina un concert amb la pintura i l'escultura, quin encís! Sekixiu va posar

una vegada algunes plantes aquàtiques en un recipient pla per suggerir la vegetació dels llacs i dels bassals, i a damunt, a la paret, penjava una pintura de Soami representant ànecs salvatges en ple vol. Shoha, un altre mestre de te, composà un poema sobre la bellesa de la solitud vora la mar, amb un crema perfums dels que tenen la forma d'una cabana de pescador i algunes flors silvestres de les que creixen a les platges.

Una altra història. Al setzè segle, la «glòria del matí», era encara molt rara a casa nostra. Rikiu en tenia un jardí completament plantat i el cultivava amb cura. L'anomenada d'aquestes flors (convolvulus) arribà a orelles del Taiko i aquest va manifestar desig de veure-les. Rikiu l'invità, doncs, a un te matinal a casa seva. El dia senyalat, el Taiko vingué i va passejar-se a través del jardí, però no hi trobà cap rastre de convolvulus. La terra havia estat aplanada i coberta de palets de riera i de sorra. Ple d'una ombrívola ràbia, el despota va entrar en la cambra de te; d'un espectacle inesperat va alegrar-lo. Sobre el tokonoma, en un bronze preciós de l'època Song, va descobrir una sola «glòria del matí», la reina de tota l'horta!

Aquests exemples ens mostren tota la significació del sacrifici de les flors. Tal vegada les mateixes flors la comprenen. Elles no són pas covardes com els homes. Algunes de la mort se'n fan una glòria: les flors del cirerer japonès que espontàniament s'abandonen al vent. Aquell qui ha vist les allaus oloroses de Yoshino o d'Arashiyana se n'ha pogut informar. Un instant, les flors voleien com núvols de pedres precioses i dansen sobre les aigües de cristall; després, vogant sobre l'onada somrient semblen dir: «Adéu, Primavera! Ens anem vers l'Eternitat!»

Trad. C. S.

Sala d'un teatre, estampa del segle XVIII

El déu de la calligrafia

Una sala d'estar, simple conjunt construït per A. Badrinas

El més passat retrèiem amb l'elogi que es mereix l'exquisit virtuosisme—no l'entusiasme com ens feia dir una errada de caixa—dels decoradors americans bellament obstinats a obtenir efectes nous a base de mobles antics. De passada fèiem vots perquè els nostres decoradors que tenen a llur disposició elements no menys graciosos i variats que la gent transatlàntica curessin d'obtenir-ne uns interiors alhora catalans i moderns, ensems tradicionals i refinats.

Tal vegada l'Antoni Badrinas, membre d'aquesta generació que o bé es formava a recer de l'Escola de Bells Oficis o bé li donarà caliu amb el seu mestratge, no estarà, com qui diu, fent les primeres passes dins aquesta via que considerem el nostre camí de Damasc?

La contemplació d'uns quants conjunts sortits dels seus tallers ens induïa a creure-ho. Badrinas té com els decoradors anglo-saxons, que potser ho han encomanat als millors decoradors de darrera hora, el gust de la sobrietat; la passió dels efectes nets, aconseguits a còpia d'equilibri i de proporció, no a còpia de riquesa i d'enfarfec; l'odi al llampant i l'amor a la qualitat.

EN EL BON CAMÍ ALENTORN DE L'EX- POSICIÓ BADRINAS

Noteu la reposant harmonia d'aquest *living room* que reproduïm en aquesta mateixa plana. No hi ha cap moble espaterant, no hi ha cap quadre extraordinari. Tot hi és sobri, enraonat, pur. Pur! Però no pas amb la puresa jansenista de certs decoradors i arquitectes renovadors que vo-

len reduir-ho tot a geometria rectilínia, sinó amb una puresa de tipus clàssic, una puresa que, tot retent homenatge a la nuditat dels esquemes, sap que dins l'ànima humana hi ha la fretura d'alguna cosa més...

Per això, en aquest interior de Badrinas, veiem al costat de dues moderníssimes cadires de repòs que són una meravella de confort i de simplicitat, velles cadires de voga amb discretes concessions decoratives, gerros, gravats, vidres, coses superflues, col·locades amb parsimònia, oh, sí! però amb el franc desig de plaure.

I és que l'art d'aquest artista és pur, però no ascètic. Si estalvia la superfluïtat no és pas per què li negui el dret a la vida, sinó per què la considera més preciosa que els altres i vol conferir-li el prestigi de les coses rares.

Els seus mobles són de línies nues, però no els manca mai un toc d'arbitrari: adés un cantell arrodonit, adés un motiu tradicional reestilitzat amb traça, adés una d'aquestes delicioses marqueteries dibuixades per Obiols i que són, al bell mig dels plafons llisos, com el somriure d'una boca fresca al bell mig d'un rostre seriós.

Plafó de marqueteria dibuixat per Obiols

L'ASE CAFETER

(FAULA ON LA VELLA TRADICIÓ DE FER PARLAR LES BÈSTIES ÉS SEGUIDA I VENERADA)

L'ASE, amb perdó sigui dit, havia establert un gran cafè a la selva. Un gran cafè amb tots els avenços moderns i amb totes les facilitats per a prendre i pagar. Fou una troballa i a mitja propaganda ja la clientela era completa. Val a dir que el cafè era bo, puix no més el cinquanta per cent era de cigrons, i que les «gotes» eren excel·lents i variades. Una de les novetats de l'establiment consistia en un magnífic servei a domicili. D'aquesta manera les famílies podien participar dels mateixos avantatges que els marits i es fomentava la vida de la llar sense perjudicar el comerç del cafè ni la indústria dels cigrons.

El local era ple a tothora de feres i d'altres animals, però algunes espècies, com per exemple l'elefant, la pantera, el lleó, més aristocràtiques, preferien fer-se'l portar a domicili.

El lleó, qui, com tothom sap té el costum de fer-se la part del mateix nom, pensà que, si de la botella del rom que li portaven amb

el cafè en substreia cada dia una mica, substituïnt-lo, naturalment, per una mica d'aigua, no s'hi coneixeria i ell podria anar fent provisió de rom pel dia desgraciat d'un

més ufanosa i la vida de societat més animada i cordial.

Però un dia hom sentí un bruel formidable; els ocells cuitaren a amagar-se corrents i els simis es preguntaren tremolant quina «altra» n'havien fet.

El Lleó, pentinant-se la barba i sacsejant la cabellera es presentà al cafè.

—Què prendreu? li preguntà amatenent un cambrer.

—L'amol! Que vingui l'amol! cridà furiós el Lleó.

L'Ase es presentà eixugant-se les potes en el davantal. Humilment preguntà:

—Que puc fer pel servei del senyor Lleó?

—Servir als clients rom i no aigua bruta! cridà furiós el Lleó.

«Ja el tenim», pensà l'Ase, i, amb gran humilitat:

—Senyor, digué, el rom que us serveixen vos mateix us el feu cada dia.

Heu vist mai, estimats lectors, un Lleó devorant un Ase? Si haguéssiu vist, doncs,

desmai, d'un mal de ventre, d'una disbauxa o de qualsevol altra calamitat. I ho anà fent amb aquella constància que caracteritza les persones de caràcter, com totes haurien d'ésser.

Vingué un dia, però, que els clients del cafè s'adonaren que el rom baixava de qualitat, que es feia aigualit i, com que no hi havia en tota la selva cap més establiment del ram, decidiren de queixar-se a l'amo, i ho feren. L'Ase, que sabia millor que ningú com tenia el negoci i que no havia influït per res en la degeneració del rom, començà de reflexionar, i, com que era molt intel·ligent aviat trobà una idea. Reuní tot el personal a la cuina i ordenà que en els serveis a domicili es portés a cada casa sempre la mateixa botella de rom.

Algú es queixaria. En efecte; fou enganxada sota cada botella una etiqueta amb el nom del distingit destinatari: Passaren dies i el cafè reprengué la seva vida normal, la selva creixia i es feia cada cop

el que passà després, podrieu dir que havieu vist un Lleó devorant un Ase.

MORALITAT. — No es poden fer certes coses si no es té prou gana per acabar-se tot un Ase.

ANGEL FERRAN

PARÍS ENS DÓNA SO- LUCIONS PER A LA TARDA

Fots. H. Manuel

GERMAINE LECOMTE

*Vestit de crespó sati en co-
lor gert, adequat per a un
te o una visita havent dinat*

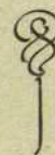

AGNÈS.—Abric de
drap fantasia també

GERMAINE LECOMTE

*Abric de drap marró, molt
escaient, amb guarnits de
pell, propi per a la tarda*

*en color marró pro-
pi per a la tarda*

JEAN MAGNIN

El cubisme ha tingut la seva influència en la moda. Val a dir que ha estat una influència tènue i superficial... Aquest vestit ens ho demostra. En el crespó d'aquest vestit, per exemple, hom pot apreciar una tendència cubista. La línia, però, resta elegantment fidel a la figura humana i no té altra atreviment que el dels curiosos manegüins que envolquen mig braç només

Fots. H. Manuel

MLLE. MADO DARRAS

artista de París, ha volgut afavorir-nos posant davant l'objectiu amb el seu pentinat rull i lleuger, subjectat per una pinta única d'un immillorable efecte. És difícil de trobar alguna combinació nova amb tan poc cabell com el que avui envolta el rostre femení! Tanmateix, l'enginy dels perruquers s'esforça a donar-nos, si més no, la il·lusió de la novetat

Figures de «pess·bre» fetes pel remarcable artista oloti Amadeu, que il·lustra la història d'aquest art humil amb un seguit de petites obres mestres

NADAL! DOLÇ NADAL!

CONEIXEU la faula d'aquell rei al qual els endevinaires havien predit que el seu fill fóra feliç si aconseguia posar-se la camisa d'un home perfectament venturat? És vella; te més anys que tots nosaltres plegats.

El rei va enviar emissaris en totes les direccions, cap d'ells no trobava aquest home extraordinari. Els que a primer cop d'ull semblaven gaudir d'un benestar sense núvols, interrogats d'aprop, declaraven sempre que llur felicitat no era ni de bon troç completa. A la fi, després de cercar molt, en un recó de muntanya, un dels emissaris va sentir cantar un home. S'hi va atancar. Va interrogar-lo. Era feliç!

—Dona'm la teva camisa! — exclamà el missatger del rei tot radiant d'alegria.

—No en tinc — respongué l'home amb un plàcid somriure.

La moralitat d'aquesta faula no és gaire secreta. Sembla voler-nos dir que sols la gent humil que ha reduït al mínim les seves necessitats o que n'ha cercat l'equilibri a un nivell ínfim, aconsegueix la felicitat perfecta.

La faula m'agrada; la trobo deliciosa; podré dir que no la trobo prou justa? Al meu entendre, la faula fa recolzar la felicitat de l'home en el fet simbòlic de mancar

de camisa i podria induir-nos a creure que basta la conformitat en la pobresa per arribar a aquest estat de gràcia. Per aquest procediment, en els casos més afortunats haurem aconseguit una reducció del nostre lot de dolors i d'engúnies. Però podríem desentendre'ns fins a tal punt de les amargors i les penes d'altri que no ens vingui una mica de trasbals?

Si podem fer això és que som terriblement egoistes i aleshores la nostra felicitat deixa d'ésser l'espectacle pur i gairebé dur, que ens plaviem a imaginar. L'home de la faula o bé era un grandíssim egoista que havia desertat de la lluita col·lectiva i conreava el seu hortet lluny de tot tràfec, o bé era un grandíssim ignorant, persuadit que més enllà del seu horitzó muntanyenc no hi hauria sinó vagues fantasmes sense ànima.

La felicitat és una empresa difícil i a estones arribo a creure que és una empresa immoral. Cal la ceguesa, la sordesa o la inhibició culpable, per viure feliç entre el crit de la injustícia, el gemec de la misèria, el plany del dolor voraç i multiforme...

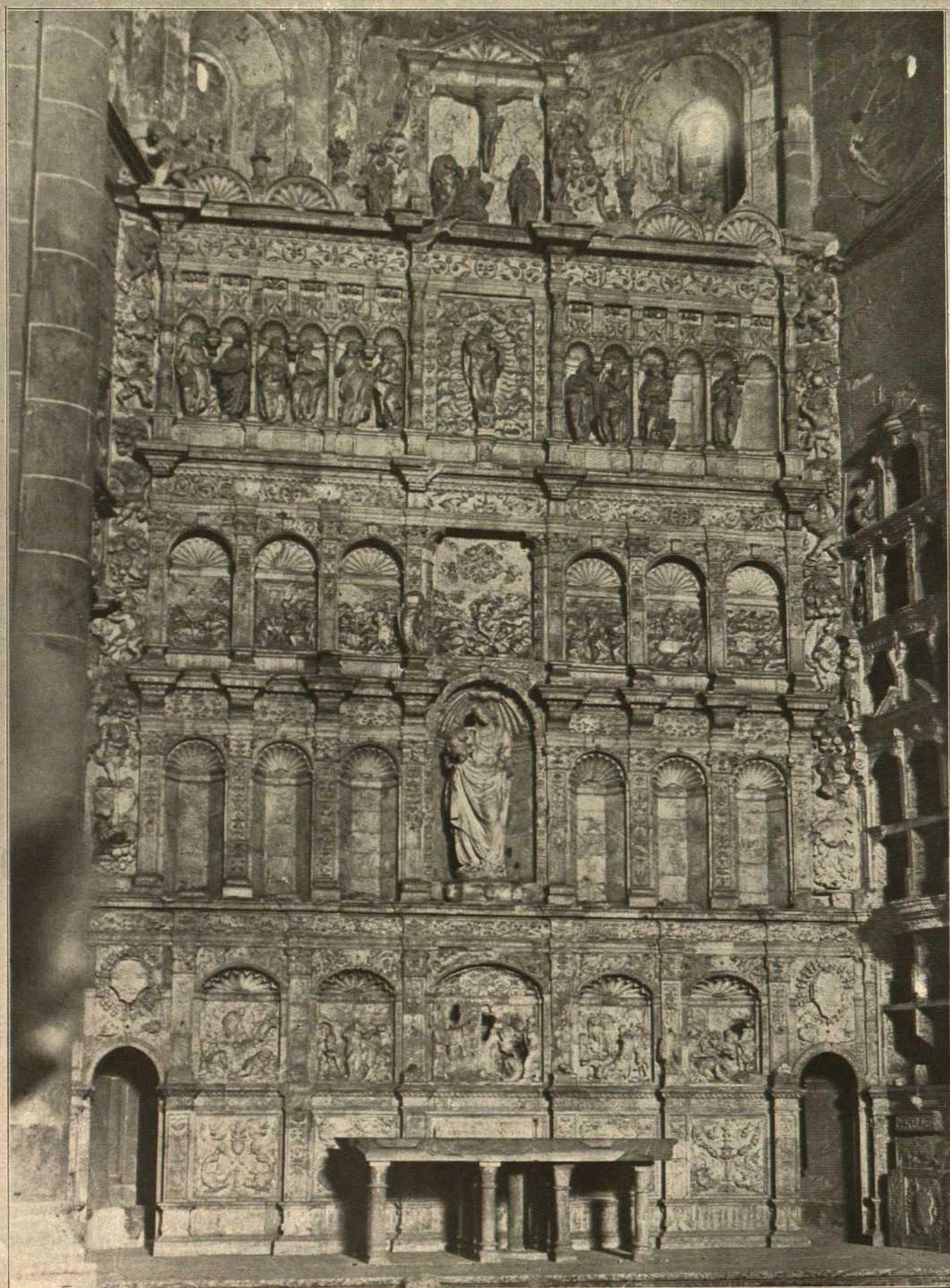
No tenim dret a submergir-nos indefinidament en la felicitat. Sols ens és permès de capbussar-nos-hi una estoneta, uns dies,

unes hores, per reprendre forces i proseguir la guerra santa en la qual hi ha treves, però no pot haver-hi pau.

Hi ha en tot l'any una treva més dolça que la de Nadal? És, si més no, la que sabem acceptar amb menys recança. Els milions de veus que en totes les llengües del món canten el miracle de Betlem, poblen l'aire de suggestions pacífiques. Nadal! Bon Nadal! *Chistmas! Merry Chistmas! Noëll! Weinachtfest! Navidad! Nochebuena!* En tots els demés en l'estiu de Buenos Aires com l'hivern de Nova York, en el fiord de Noruega com en el tròpic, hi ha aquesta agitació joiosa, sota la imatge d'un Infant fruit d'un ventre virginal, que neix en un estable per redimir les nostres culpes.

No ignorem que aquesta divina imatge, s'entela amb la densa fumera de les cuines i amb l'alè feixuc dels gurmans. Però, entelada i tot, té una resplendor tan graciosa que ens obliga a somriure.

Demà reprendrem les armes. Mentre al món hi hagi dolors i injustícies, no podem plegar-nos de braços. Però avui és Nadall! Nadal! Dolç Nadall!

UNA RUINA QUE ENSEMS COMMOU I REVOLTA

L'Altar Major de l'església de Poblet tal com es troba avui després d'un segle d'incultura, de pillatge i de profanació. Tot i les mutilacions, l'escultura ens parla encara d'un art magnífic i sobri, digne d'emparentar-se amb l'escultura grega

Bella escultura d'un capitell

D'ESCULTURA a Poblet n'hi ha poca. D'escultura figurativa o animalista gairebé no n'hi ha gens. N'hi havia molta en el retaule d'alabastre de l'altar major i en alguna capella, com és ara en la del Sant Sepulcre que encara es troba en la galilea de l'església. Però aquesta escultura és tardana, dels segles XVI i següents, de llavors que la decadència de Poblet i de Catalunya entera havia començat. Les obres d'escultura gòtica d'ordre figuratiu i animalista que hi han en la clausura de Poblet són tan escasses que hom les podria comptar amb els dits de les mans i encara sobrarien dits.

Aquesta pobresa escultòrica en un monestir tan fabulosament ric, tan grandios com fou el nostre Reial Monestir de Poblet té una explicació que satisfà completament. I és que Poblet era una filial cistercenca del monestir de Fontfreda, prop de Narbona, un monestir perfectament cistercenc, tan perfectament com ho era la seva casa mare, Fontfroide o Fontfreda, com ho era la casa principal, Cîteaux o la gran abadia de Clairvaux (Clarevalles), la segona d'aquesta gran ordre benedictina. Ara bé, l'ordre de Cîteaux, o siga del Cistell, com diguérem sempre a Catalunya, era una ordre monàstica més austera que les precedents; era una ordre que havia nat i que s'havia imposat justament per a combatre el luxe i relaxació d'altres branques benedictines. Per consegüent, aquesta austeritat que era l'esperit del Cistell havia de repercutir per força en l'art que aquesta ordre, com altres, ensenyava i escampava pel món civilitzat. Els monjos del Cistell, igual que els de Cluny que el Cistell combatia per creure'ls massa donats al luxe, eren grans constructors. Ells i els cluniacencs foren els divulgadors i descabelladors de l'art gòtic, si no en foren els inventors.

Les esglésies i convents que edificaven els cistercencs havien d'ésser doncs construccions desprovistes de

L'ESCULTURA A POBLET

PER SALVADOR CARALT

tota mena d'ornament. Ni en les vidrieres admetien els frares cistercencs la representació de bèsties, ni persones, enc que fossin persones santes. Els llurs manuscrits eren desprovistos d'or i de policromia, gairebé no admetien ni les miniatures en negre sol. Llurs vestidures i tot l'aparell litúrgic eren coses sistemàticament projectades en tota simplicitat. Els monjos del Cistell foren servadors escrupolosos d'aquesta regla severa en l'arquitectura més que en altre lloc. No admetien grans campanars, ni torres alteroses, ni cimboris majestuosos, ni gran treball de calats, ni profusió de motllures, sinó arquitectura pura, nua, neta de tot additament que de lluny significués pompa o bé galindaina.

L'arquitectura cistercenca s'imposa doncs per la seva puresa; en l'art gòtic ve a ésser ço que en l'art grec fou l'estil dòric. Com és arquitectura molt sòlida, molt perfeta i proporcionada, ella sola es fa estimar dels amadors i coneixedors d'arquitectura. És de remarcar però que àdhuc els profans es deixen emocionar per aquestes obres exemplars de l'arquitectura cistercenca; i quan hom els fa remarcar que allò que admiren no té ornament de cap mena en romanem tots bocabadats.

L'església de Poblet és un dels exemplars

Monjo llegint, detall d'un capitell

més purs de la primera arquitectura del Cistell; és un temple per tots conceptes admirable, net d'ornamentació; no té ni escultura floral; no en té ni en els capitells, ni en l'altar major, ni en el creuer: enlloc!

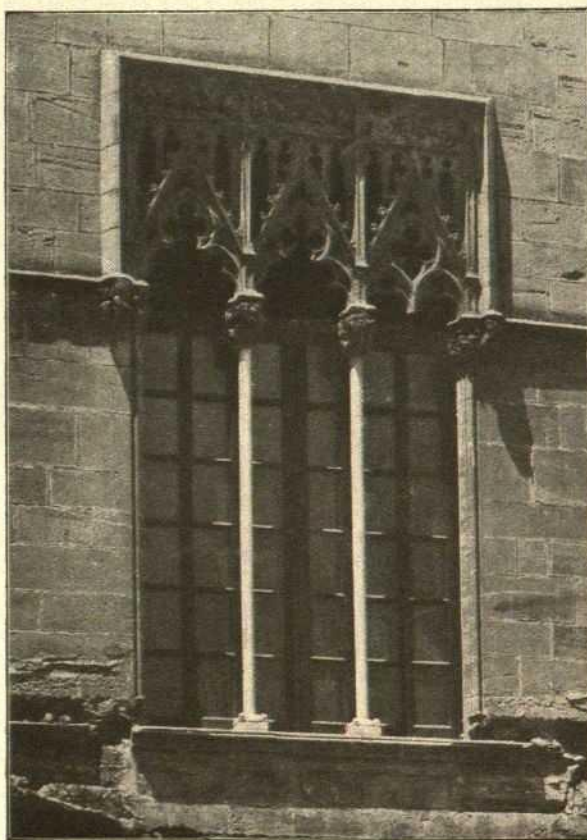
Com que les obres primeres del Cistell són les més pures, perquè aviat l'ordre s'enriquí, i relaxà. i amà el luxe, com Cluny, l'arquitectura essencialment cistercenca és escassa i per això doblement estimada. Heus ací, doncs, perquè la pobresa escultòrica de Poblet no és tal pobresa sinó un tresor arqueològic que tot el món intel·ligent sap estimar.

En el claustre, en el palau del Rei Martí, tocant a l'església de Poblet, hi ha la poca escultura de que parlàvem al començament; aquestes construccions són molt més tardanes que l'església, com de dos cents anys,

d'uns temps que l'austeritat artística del Cistell ja només era un record esborradís; són obres de l'època del gòtic florit, la qual fou també una gloriosa època d'art en la nostra terra. Aleshores floriren els nostres grans escultors, als quals quan seran prou coneguts admiraran els més exigents tastadors d'escultura. Només els escultors gòtics francesos poden considerar-se pel damunt dels nostres, sovint llurs iguals. Que això no és una dita xovina bé prou que ho demostren aquestes reproduccions de la escassa escultura pobletana que il·lustren aquestes ratlles.

En els segles XIV i XV, els escultors catalans produïren obres d'un tan elevat i refinat realisme que no hi ha pas exageració a comparar aquelles escultures i les franceses que ja en el segle XIII havien revolucionat gloriósament el decorativisme romànic, com obres parelles a les millors de l'època d'or de la Grècia.

No hi ha sinó el cànon de proporcions que no sigui sempre tan perfet com a l'Hel·lada. L'escultura gòtica figurativa, el mateix a Catalunya que a fora, quan és aplicada decorativa-

Elegant finestra del Palau del Rei Martí

Fot. Arxiu Mag

Cada capitell de les finestres del Palau del Rei Martí és una joia

ment, sense perdre però res del seu realisme, es produeix dintre un cànion més aviat rabassut. Quina gràcia indecible, però, en aquesta rabassuderial

Característica de l'escultura gòtica catalana, com de la mateixa arquitectura nostrada, és l'optimisme: sempre és plaent, tranquil·la, falaguera, somrient i fins sovint còmica. El seu ritme és sensualment harmònic, mai no és sotraguejant, ni abrupte, ni trencat; tot hi és felicitat.

El llenguatge d'aquells meravellosos escultors no té contestació: és espill d'escultors, arquetipus dintre l'estil i exemple fins avui mateix que l'escultura és tan avançada. Quina majestuosa i robusta dicció de les figures; quina amplitut i quín altíssim estil el dels ropatges; quina manera genial de compondre les mènsules, que aquí reproduïm. Adhuc la fullaraca que en aquestes petites composicions juga amb les figures és un prodigi de dicció escultòrica. Tot això culmina potser en aquests dos àngels que voleien en el fris d'una finestra del palau reial bo i tocant la viola.

Ningú no ens pot dir res de l'autor d'aquestes escultures; ningú no en sap encara res. A nosaltres ens sembla distingir dugues mans en aquestes escultures del palau del Rei Martí: ens sembla que les mènsules són d'una mà i que els àngels músics són d'una altra. I aquesta altra mà la trobem parenta molt pròxima de la mà del gran Pere Oller, la que féu el preciós retaule d'alabastre de la Seu de Vic. Pere Oller treballà certament a Poblet i per tant ens sentim inclinats a atribuir-li aquest fris verament angèlic.

Gran quantitat d'escultura hi hagué en els sepulcres reials, però estan tan esmicolats que sols resta algun fragment de l'es-

cultura renaixentista, obra dels germans Grau, de Manresa, que foren artistes de categoria molt pròxima a la del cèlebre Damià Forment.

D'aquest famós valencià que ja en vida fou admirat arreu i constantment sol·licitat per a treballar en les grans obres catalanes i aragoneses, és el retaule major de l'església de Poblet, obra dels començaments del segle XVI esculpit en alabastre de Sarreal. Està tota ella concebuda i executada dintre l'estil del Renaixement italià, estil que aleshores era una novetat extraordinària a Catalunya. Tal vegada és la primera obra d'estil renaixement que produeix Damià Forment. Fou encàrrec de l'abat Queixal, o Caixal, i ella causà la seva dissort. La comunitat se li revoltà a causa de la disconformitat, o a pretext de la disconformitat respecte aquest retaule; perquè les veritables raons d'aquell terrible procés que hom

Admirable fris escultòric que corona una de les finestres del Palau del Rei Martí

obrí contra l'abat i els motius de la més terrible sentència que el clogué, això és cosa que hom no ha arribat encara a destriar.

Capitell romànic

Un altre detall de l'expressiva escultura que enriqueix el Monestir de Poblet

La discòrdia promoguda contra aquest retaule fou tan gran que el mateix escultor deixà de cobrar bona part del seu import.

Dels 4.060 ducats i una mula, que valia aquesta obra imponent, l'escultor deixà de cobrar 960 ducats i la mula.

Pobre retaule! Tan regatejat ja des del néixer i posteriorment tan mutilat! La mutilació començà després de l'incendi de l'any 1835, llavors de la crema dels convents. A partir d'aquella data tan trista per a l'arqueologia, Poblet restà abandonat. Per diversió la gent que s'hi esqueia s'entretenia a arrancar o colpejar les escultures a l'abast. La part baixa del retaule aviat restà sense figures. Després, quan l'Estat hi posà un

guardià, els caps i les figures senceres d'alabastre foren arracades i venudes l'una darrera l'altra, fins gairebé al darrer fris del retaule. Avui dia aquests fragments es troben en cent museus. El poc que quedà en son lloc, mutilat i tot, deixa entendre que aquest grandios retaule fou una obra admirablement bella, a desgrat de certs defectes i equivocacions de l'escultor.

Per acabar aquesta conversa sobre l'escultura pobletana farem remarcar al desvagat lector de *D'ací i D'allà* que adhuc en el període més fastuós de l'art gòtic l'escultura és escassa en el gran monestir. Això és una llei de bon gust arquitectònic que l'arquitectura gòtica catalana sembla haver heretat de la cistercenca. En efecte els millors edificis gòtics catalans, valencians i mallorquins són d'una gran discreció en l'emprament de l'escultura. Hom la vol i de la millor, però no sense solta ni volta, (com passa per exemple en l'arquitectura d'*indiano* del goticisme castellà) sinó adequadament i en el lloc precís.

RAIMOND VAYREDA

Raimond Vayreda; a aquests noms hauríem d'afegir el qualificatiu de: *el sensible*. Els mobles projectats per aquest home tenen com a primera virtut, el de la sensibilitat. Vayreda, fill d'aquell gran artista que escabellava els arbres dintre la llum dels cels, pot jugar en el moble modern la corba sense por d'ésser banal o lleig.

Raimond Vayreda per aquesta sensibilitat és un inquiet; ferm per les formes ancestrals ha deixat ben oberta la porta a la modernitat. Especialment els recercadors francesos Ruhlmann, Süe i Mare i Francis Jourdain han airejat o aplomat les formes dels seus mobles.

Tradició vol dir renovació constant. Les necessitats d'avui són molt distintes, ja, del temps d'Isabel II. Qui a hores d'ara no ha copsat la bellesa de moltes formes de la utilitat — els automòbils per exemple — té ulls i no hi veu, com ha dit Corbusier.

Els homes que com Vayreda han concebut el moble arquitectònicament lligat a les necessitats de confort i gust d'avui tenen ulls que veuen. Jo que sento una gran emoció davant d'un bell moble antic, avorreixo, però, el

Llibreria secreter en roure natural

bric a brac de l'habitació guarnida per l'antiquari. Doneu unitat a les vostres habitacions — sols tolerarem el desordre si aquest és veritablement daurat. Però preferiríem que aquest desordre auri fos al vostre Museu o al Museu de la ciutat.

Els mobles d'avui poden esdevenir un dia peces de Museu. Tingueu en compte que Vayreda és un home sensible com ho foren els grans creadors d'èpoques passades. Què esperen, doncs, els nostres ries per a encarregar mobles moderns?

Segurament deuen esperar — ho suposem — que els mobles d'ara hagin adquirit la valor de peça de Museu; hagin esdevingut antics. Els néts o besnéts dels actuals senyors barcelonins compraran, aleshores, a pes d'or

els mobles mateixos que avui projecten i construeixen artistes com Raimond Vayreda.

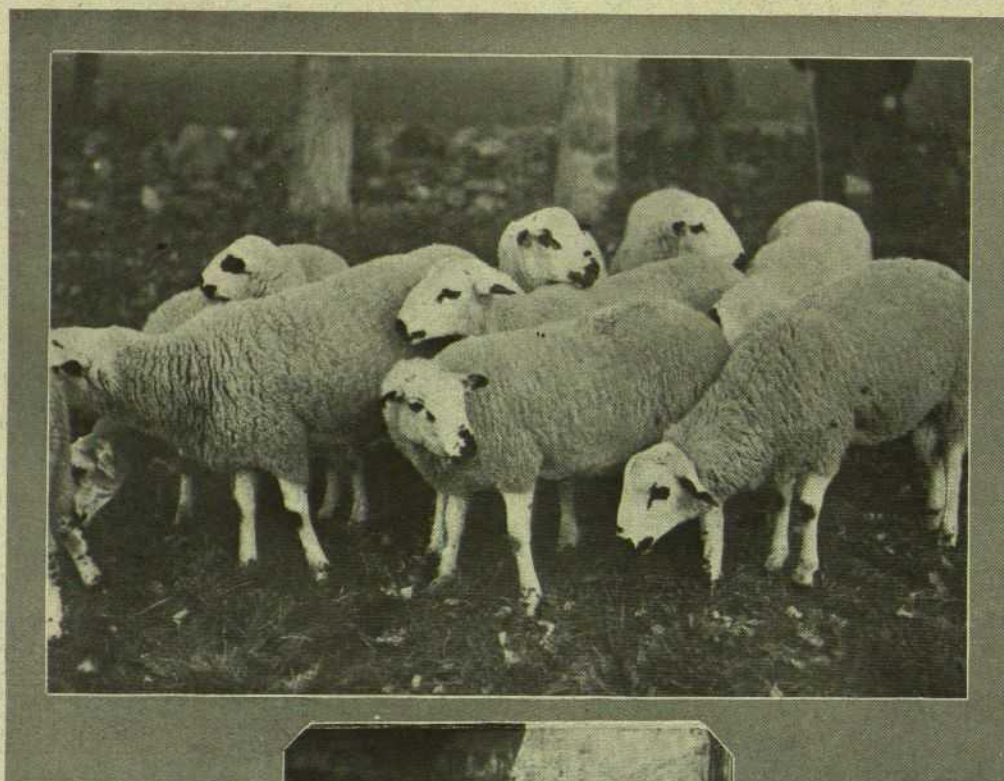
Ara que els nostres bells oficis han adquirit entre nosaltres un tan alt refinament i a la vegada una concepció tan harmònica amb l'hora que vivim, cal que la gent pensi una mica en posar la casa en harmonia amb la vida actual, amb els gustos actuals.

R. B.

Amoblament del saló interior de la Joieria de J. Mercadé

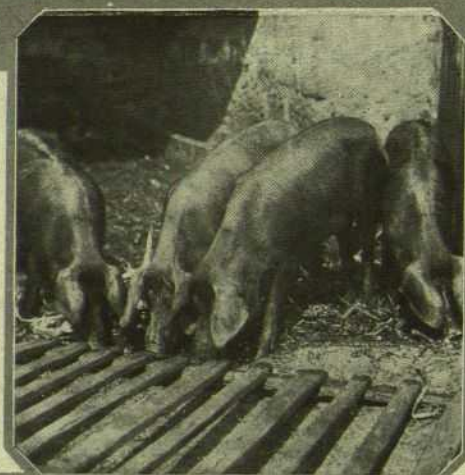
Els països civilitzats són poblats, en primer lloc, de persones cultes i respectables, però, en segon lloc, són poblats per un nombre extraordinari de bestioles domèstiques pertanyents a diverses races selectes, treballades i millorades per la intel·ligència dels homes

País sense ramaderies, esdevé un país d'economia difícil i necessàriament imperfecta. Mirem, doncs, amb simpatia i amb gratitud les bones bèsties que es crien per tots els indrets de Catalunya i que ens forneixen una part considerable dels nostres menús

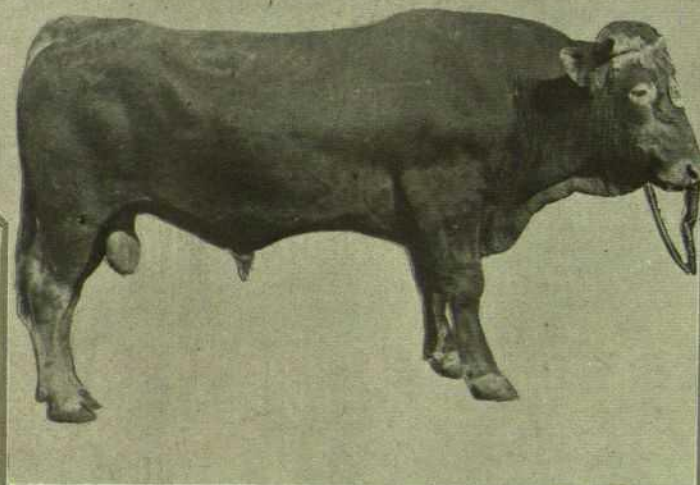

Grup de xais, distingits amb el primer premi en un dels molts antics concursos de la Mancomunitat de Catalunya

Al Suibés, la masia d'En Pere Sacrest, hom ha reconstituït una de les antigues races de porcs, la de pelatge negre

Tres magnífics exemplars de gallines pertanyents a la tan acreditada i excel·lent raça empordanesa

Brau de raça marinera, exhibit i premiat en un dels al·ludits concursos de ramaderia, els quals, per la llur finalitat, són dignes de la millor recordança

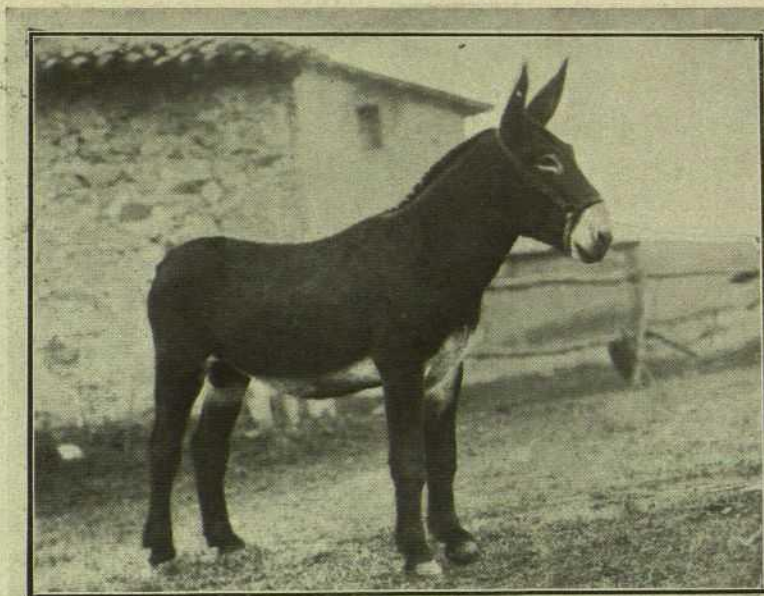
Una oca de raça catalana, dreta sobre la gàbia i amb el bec mig obert per a llençar el seu crit característic

QUE l'imperialisme sigui o no el signe de plenitud d'un poble, el cert és que la valorització de les races d'animals s'escau en el transcurs de la puixança política. Les conquestes sarraïnes imposaven al món el cavall alarb. L'Espanya imperial universalitzà l'ovella merina i durant una centúria en les corts europees el cavall andalus estigué de moda. Els ramaders més notables d'Anglaterra, Beke- well i Colling, cèlebres per la creació dels moltons Leicester i dels bous Dur- ham, visqueren en el se- gle XVIII i és en aquest ma- teix segle que s'institueix l'*Stud Book*, primer llibre genealògic del món, desti- nat a la millora del cavall de curses. Des de llavors, els anglesos han perfec- cionat o creat un centenar

de races, de les quals han sortit i con- tinuen eixint, amb destí a tots els paï- sos, reproductors de preus inversem- blants. França, començà a valoritzar llurs races simultàniament a la forma- ció del seu imperi colonial. Els Països Baixos durant la prosperitat de l'últi- ma meitat del segle passat, realitza- ren formidables progressos. El crèdit i expansió de les vaques holandeses coincideix amb el mestratge colonial de Java; l'exportació del cavall ardenès, amb el desenvolupament de la potència financiera de Bèlgica. És en temps de Bismark que Alemanya sorprèn el món amb els cavalls de Trakehenen i d'Ol- denburg i amb les vaques d'Holstein.

La ramaderia és una riquesa que no compta abans de l'industrialisme. A l'Edat mitjana, sols els cavalls tenien valor. L'obra més antiga en llengua vul- gar que tracta de cavalls és el manus- crit de Corretger, del segle XIII, titulat *Cirurgia dels cavalls*, obra que s'avança

Bell exemplar de guarà

LES RACES CATA- LANES D'ANIMALS

de tres cents anys a les publicacions si- milars d'Europa. L'*Anatomia del cava- lo infirmitate*, de Ruini, apareix a Bolo- nya en 1590; *Volcher Kojtze*, a Nurem- berg, 1593; *Hiposteologie*, d'Heroard, a París en 1594.

Si el manuscrit de cavalls més antic és català, ho és també l'obra impresa. El *Libre de Menescalia*, data del se- gle XV i fou publicat per ordre d'Al- fons IV, el *Magnànim*. És en aquest mateix segle que a Nàpols (domini cata- là) hi havia la més famosa Escola d'equitació.

Des d'aquell temps, en llengua cata- lana solament s'ha publicat una obra d'agricultura de Fra Agustí (segle XVII) la qual guarda molta analogia amb al- tres publicades anteriorment en francès.

En el segle passat, mentre tots els països d'Europa inventariaven llur ra- maderia, estudiaven les races en l'as- pecte d'origen i millora, a casa nostra no es féu res. Catalunya entrà en el se-

gle XX en la més absoluta igno- rància dels animals que posseïa. Cal arribar al període d'activitat de 1915-23 per a saber que exis- tien races catalanes, per estudiar- les i donar orientacions a la rama- deria. Durant aquest curt període de vuit o nou anys s'estableix:

1.ª Que a tot Catalunya havia existit una raça pròpia de cavalls:

2.ª Que els ases, els quals els zootècnics creien provinents de Nubia, portats a Europa per les emi- gracions neolítiques, exis- tien en el Pireneu des del quaternari antic.

3.ª Que hi havien dues races bovines; una, que es denominà catalana, la pre- sència de la qual és de- mostrada en l'època mega- lítica, i l'altra, la marinera, que passà el Panissars amb els celtes pels anys 900-800 abans de Jesucrist.

4.ª Que es posseïa tres races de bestiar llaner.

5.ª Una raça de cabres.

6.ª Dues races de porcs.

7.ª Set races de gallines.

8.ª Una raça d'oques.

9.ª Nombroses races de coloms.

La raça cavallina autòc- tona està representada en els gravats i escultures quaternàries del Mas d'A- zil.

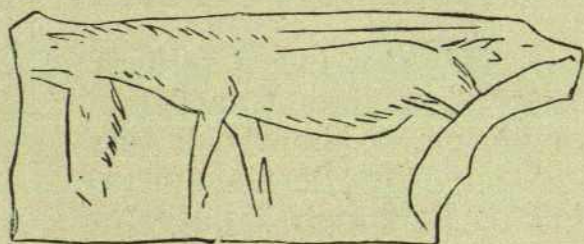
Actualment la raça està extingida en ambdós vessants pirenenics. A ma- llorca, en un son, prop de Felanitx, set o vuit anys enrera encara hi havia una ramada que podia considerar-se perta- nyent a l'antiga raça. El temps del seu esplendor devia ésser el segle XV. El *Libre de Menescalia* en dóna una des- cripció, la qual s'acomoda amb el formós cavall del re- taule de Grano- llers, obra d'un quatre- centista català.

Testa de cavall renillant. Escultura en ba- nya de ren. Mas d'Azil

Els cavalls actuals són mestissos i no tenen res de l'antic cavall català. Anys enrera, s'havia projectat establir un Parc nacional al Montseny. Els pocs exemplars que poden encara represen- tar la raça (si és que a Mallorca en que- den) hi haurien estat bé.

La raça asinal catalana és l'aristo- cràcia de l'espècie. S'exporta a tot el món per a la producció de mules. L'ele-

Ase de la cova del Mas d'Azil. Gravet en os, antecessor de la raça asinal catalana

gància de formes; la conformació harmònica del cos; les orelles extremadament mòbils, portades orgullosament; la dignitat de la mirada i la distinció del gest contrasta amb el concepte universal que es té de l'ase, esquena on van a caure totes les garrotades i símbol de la misèria resignada.

La *raça bovina marinera* habita en les comarques de Gironès i Selva. És una branca de la *raça llemosina*. Suara mateix, Mr. Lapland, n'ha donat una conferència a la Sorbona, on entre altres personalitats oients s'hi trobaren els ambaixadors de l'Argentina i del Brasil. La carn d'aquesta *raça* és la més apreciada en el mercat de París. Amb el temps destruirà la *raça Durham*, puix que aquesta no darà més el 60 per 100 de carn comestible i la llemosina assoleix el 86.

L'altra *raça bovina* l'autòctona o *catalana* ocupa una àrea geogràfica gaire bé calcada exactament en els territoris de la Catalunya vella i les comarques occitanes. El patrici Pere Sacrest, s'ha emprès la tasca de millorar-la en la seva propietat del Xubés, a Les Planes (Garrotxa). En pocs

anys ha doblat el pes dels animals. De 450 quilos, terme mig, que pesen els bous, els del Xubés han arribat a 900.

La descripció, àdhuc abreviada de les *races catalanes* seria llarga. Reparem tan sols que bonics són els xais o bens

i altres espècies menys importants. L'estudi d'algunes *races* esmentades és tot just iniciat; en altres, a mig fer.

Una interrupció, quan hi ha la voluntat de continuar, no significa punt final.

M. ROSSELL I VILÀ

Antic retaule català del pintor Vergós, en el qual apareix el cap d'un cavall de remarcable valor documental

de vuit mesos de la *raça palleresa*; que esveltes són les *cabres* i que formoses les *oques*, les quals per la blancor del seu plomatge són comparables als cignes.

De les *races* de *gallines*, dient-ne ben poca cosa, s'omplena un article. Anomenem-les solament: Prat ros, Prat perdut o javat, Vallesana, Empordanesa, Selvatana, Garrotxina, Penedenca, Sant Cugat.

D'una quarantena de *coloms* barcelonins, els quals estan en via de desaparèixer, *races* que havien estat goig i orgull dels besavis de l'actual generació barcelonina, esmentem-ne no més el Monjó, el Rovellat cap blanc, Blau satí, Perleta, Fil i cotó, Estany, Ull de maduixa, Negre betat de blanc, Garces de roig, de negre, etc., etc.

Manquen estudiar els gossos, els gats, els conills, els ànecs

Avis als subscriptors i compradors del D'Ací i D'Allà

Tenim ja en aquesta Administració les cobertes per a relligar els 12 números de l'any 1926 de nostre Magazine. Guardar el D'Ací i D'Allà relligat és tenir sempre a mà la història de tots els esdeveniments literaris, artístics i esportius de Catalunya. Cobertes soltes: 5 pessetes • Cobertes i relligat: 7 pessetes

UN CER- CLE PER VERITA- BLES SE- NYORS

Un dels salons de conversa

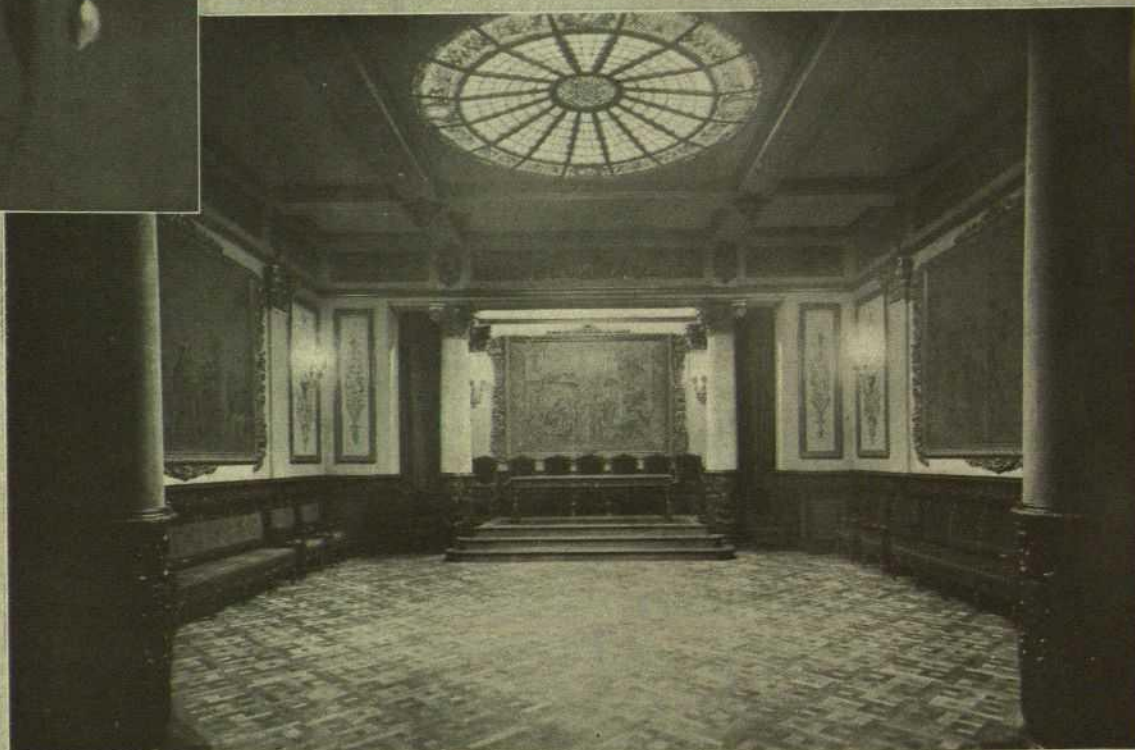
a veure els nostres casinos en cases de lloguer, habilitades amb més o menys traça, ens és un plaer d'entrar en aquest magnífic edifici que la casa Bastús, Queraltó i C.^a ha decorat i aparellat amb veritable art, sense ni un moment separar-se de la norma de sobrietat que pertoca a un lloc de reunió baronívol. És per això que el director de l'esmentada casa, Sr. Josep Pagès i Roca, és causa — si és que hi cap causament en aquest agradable exercici — de rebre elogis i felicitacions.

Josep Pagès i Roca, director artístic de la Casa Bastús, Queraltó i C.^a

TOTA la premsa de Barcelona ha celebrat la inauguració del nou local del Círcol Equestre, en el Passeig de Gràcia. *D'Ací i D'Allà* no vol pas desertar d'aquest cor d'elogis. Són tan merescuts! Avesats

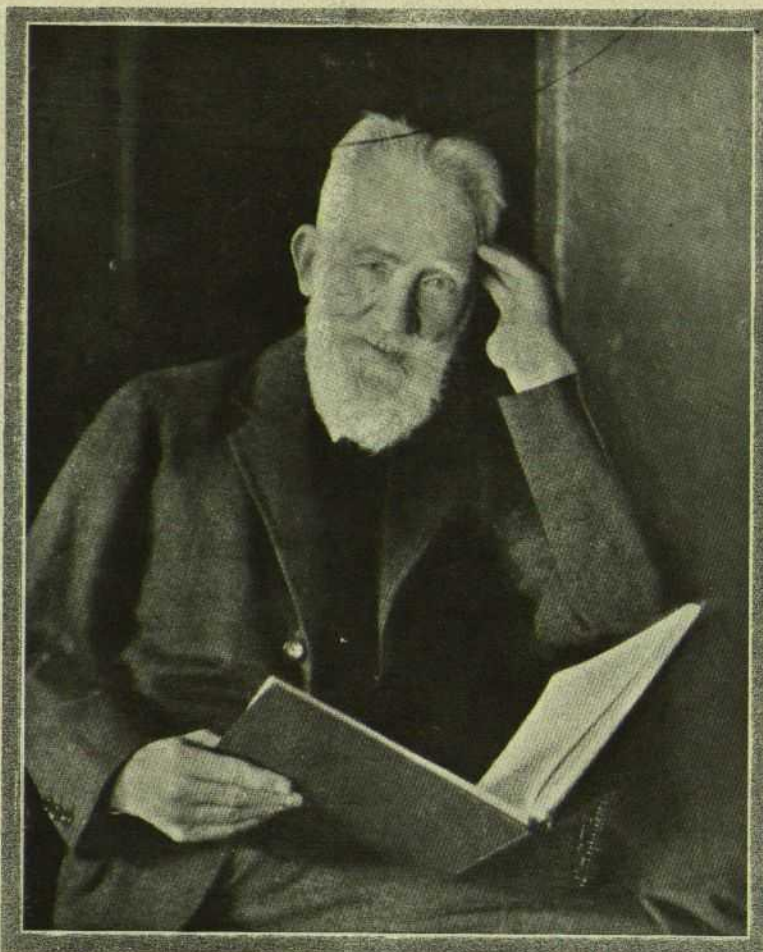
El saló d'actes

EN la ciutat de la costa aquell dia era dia d'eleccions. El poeta va sentir-se garfit per la tristesa quan, mentres es vestia, va veure entrar la llum que pel finestral passava entre les dues cortinetes de glassa. I el dia d'eleccions es presentava esplèndidament formós; uns ocells cantaires, perduts, s'acostaven a la finestra del poeta; era l'aire tallant i hivernenc però l'esplendor brillant del sol tenia enganyats els ocells. Els sorolls de la mar arribaven fins a l'oïda del poeta. Els mesos eren arrasats sobre els palets i pedruscall i posats uns damunt dels altres on amb els anys jauen els segles ja inservibles. Va veure eixecar-se les collades majestuoses que miraven obsessionades cap al Sur. El fum de la ciutat va enlairar-se fins a besar les cares dels seus germans els núvols: columna a columna pujava tranquil·lament en l'aire de la matinada, a mesura que els raigs escrutadors del sol anaven despertant les cases una rera l'altra i encenent el foc quotidià de la llar; una columna darrera l'altra, pujaven fins a acariciar el rostre de les carenes, i es difuminaven abans d'arribar-hi, quedant-se tot blanc per damunt de les cases; i tothom a la ciutat s'havia tornat boig.

L'estrany del cas fou que el poeta llogués l'automòbil més gran de la ciutat, i l'abillés amb les banderes que li vingueren a mà, i es posés a córrer per salvar una intel·ligència. I al cap de pocs moments va trobar-se amb un home, que amb la cara feta una brasa, proclamava a crits la proximitat dels temps en els quals el candidat que va anomenar guanyés la votació per una majoria aclaparadora. Va deturar-se el poeta a llur costat i li va oferir un lloc en l'auto cobert de banderes. Tot i que l'automòbil era el més gros de ciutat hi va pujar. Va dir que el seu vot seria a favor del sistema fiscal que ens ha portat a ésser el que som, per a que l'aliment del pobre no sofregís recarrecs nous que facin més ric al ric. O sinó, que votaria pel sistema de tarifes que ens unís més íntimament amb les colònies amb llaços etèrns i que a l'ensems dongués col·locació a tots.

Però l'automòbil no anava al col·legi electoral; el va deixar molt enrera, i a la ciutat també; va arribar, a la fi pels retorns d'un caminet blanc al mateix cim de les carenes. Allí el poeta va despatxar l'auto, va deixar sobre l'herba a l'elector mig boca-badat i va sentar-se sobre una manta. Molt de temps va estar-se parlant, el qui havia de votar, de les tradicions imperials que els nostres avantpassats (1) crearen per nosaltres i que ell sostindria mitjançant el sufragi, o sinó hi hauria un poble oprimat per un sistema feudal ja antiquat i sense eficàcia, que forçosament estava destinat a desaparèixer o a corregir-se. Però el poeta li va indicar uns vaixellets menuts, llunyans i errívols, en la faixa de mar plena de sol, i els ocells que volaven sota els seus peus

BERNARD SHAW, el gran escriptor anglès que ha estat honorat amb el premi Nobel de la literatura. Bon humorista, ha acceptat l'honor i ha renunciat el premi, que tanmateix representa un bonic capital

DIA D'ELECCIONS

i sobre les casones amb les seves columnetes de fum que no podia arribar fins allí, al bell cim de la carena.

De cop i volta, l'elector plorava com un nen pel seu col·legi electoral; després d'una bona estona es va anar tranquil·lizant i solament perdia la calma quan com un brogit d'acclamacions arribava sorollat fins a les cimes, quan un altre elector clamava asprament contra el mal govern del partit radical, si no era — jo no em recordo ben bé el que el que em va contar el poeta — que alabava la seva esplèndida gestió.

— «Mireu — va dir el poeta — quina formosor de joia antiga la d'aquestes carenes, la d'aquestes cases ancestrals, la de la matinada, la de la mar grisenc que murmura a la llum del sol. I han anat a escollir aquest lloc tan bonic per tornar-se folls!»

I allí, a peu dret, amb tota la amplària de de l'Anglaterra a sota d'ell, fent com tira-buixons, cap el Nord, un pujol darrera l'altre, i davant els seus ulls la mar que resplandia, però massa lluny del so de les seves remors, l'elector va començar a trobar menys interessants els assumptes torbadors de la ciutat. Però encara tenia malícia.

«Perquè m'heu portat ací?» — va tornar a preguntar.

«Perquè em trobava massa sol — va fer de contesta el poeta — mentres la ciutat es tornava boja.»

Després va senyalar poc a poc, uns es-

barzers que de tant vells ja es decantaven, i li va mostrar el pas que les ventades s'havien anat obrint en el transcurs d'un milió d'anys, bufant des de la mar contra la carena; li va parlar de les tempestes que agafen descuidats als vaixells, dient-li llurs noms i procedències; explicant-li també el camí que segueixen els oronells. Va parlar de la muntanya on estaven sentats quan l'estiu arriba, i de les flors que encara no han nascut d'ella, i de les classes de papellones que l'alegren, i de les rates-pinyades i falziots, i dels pensaments que l'home tanca en un reconet del seu cor. Li va senyalar el molí de vent carregat d'anys que en aquella coma s'aixecava, i va contar com a als nens els semblava un vell carricló, mort solament de dia.

I a mesura que enraonava, i a mesura que la marinada deixava alenar a gust en aquell lloc elevat i solitari, la intel·ligència de l'elector es va començar a veure lliure de les frases sense sentit que fins llavors l'havien engrillonat, — (majoria aplastant, lluita victoriosa, inexactituds de terminologia, etc.), — el baf dels llums de parafina que tambalejaven en els calurosos col·legis electorals, i les cites escullides dels discursos antics per allargar més i més els paràgrafs. Tot això, poc a poc, va desprendre's de la intel·ligència de l'elector, com la fruita que cau de l'arbre, i poc a poc va veure un món més ampli i les meravelles de la mar. I la tarda s'anava esvaint i el cap-al-tard d'hivern anava venint i la mar va com endolar-se de tan negre com es tornava i a l'hora en que

els estels surten a lluir llur titil·leig i a guaitar la nostra petita mesquinesa, el col·legi electoral va tancar-se allà al poble.

Quan retornaren, el trànsit dels carrers ja era en desmai, la nit velava els cartells cridaners, i la marea trobant que les remors ciutadanes minvaven, quan fou arribada a la seva plenitud, es posà a contar l'antic conte, après quant tot just era adolescent i en el qual hom parla dels fons de la mar; el conte mateix que ja contava als vaixells costers que portaven a Babilònia riu Eufrates amunt, molt abans de la destrucció de Troia.

No cal dir com recrimino al poeta amic meu, no obstant la seva soledat, l'haver impedit que aquell home votés (deure que té tot ciutadà); però potser això no tingués massa importància, decidida com estava ja d'avançada la contesa, car el candidat derrotat, per la seva pobresa o per ésser un boig rematat, no havia pensat en fer-se inscriure com a soci en cap club de fútbol.

LORD DUNSANY

(I. M. D., traducció)

(1) Es refereix als anglesos.

*ARGENTERIA, martellat, ci-
sellat i repujat a mà pel mestre
danès GEORG JENSEN*

Tots els treballs del
senyor Georg Jen-
sen són executats en
argent de llei i
cada peça duu el
contrast i el nom o
inicials de l'artista

*CRISTALL gravat a mà, d'Orrefors
(Suècia)*

*PORCELLANES
de Copenhaguen*

Secció nova:
ART XINÈS
de qualitat
per a decoració
i vitrines

*Reproduccions artístiques, reli-
gioses i modernes*

*Adossaments i artesonats d'Uralita, perfecta
imitació de la talla de fusta*

DEKOR

URALITA, S. A. : SUCURSAL: PASSEIG DE GRÀCIA, 90. - BARCELONA

MOBLES DECORACIÓ

Tapisseria, Làmpares, Restauració
acurada de Mobles d'estil i d'època

Vídua de Josep Ribas

TALLERS I DESPATX:

Consell de Cent, 329 :: BARCELONA

Les meravelloses novetats de la radiotelefonía les trobareu
sempre en els **Establiments RADIO-LOT**

Passeig Sant Joan, 17

Telèfon núm. 122 S. P.

BARCELONA

Els superheterodins BELL són a propòsit per a grans locals, cinemàtògrafs, teatres, hotels, casinos, cafès, bars, reunions, festes, audicions a l'aire lliure. etc. / Els vuit models d'aparells receptors BELL són de diferents preus però d'una sola qualitat / Els de 6, 7 i 8 làmpares, reben els concerts d'Europa i Amèrica, sense antena ni terra.

Funcionen amb piles RADIO-LOT

Fils d'antena ultrasensibles, fabricats en argent, coure i acer

EL FIXADOR
DE MODA

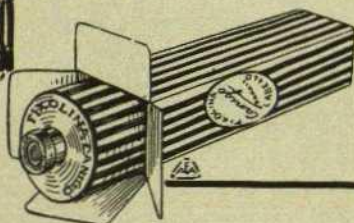
Fixolina
CANIGÓ

No és cap misteri, senyors,
això de la

Fixolina Canigó

però és el millor que es coneix per a
no anar mai despentinat

Useu-la i en restareu agraïts

DE VENDA:
La Florida, Icart, Vidal i
Ribas, Dalmau Oliveres,
Monegal, Uriach, Baltasar,
Ideal, Pomarel i a totes
les bones perfumeries

Maison de Beauté

SALMERON, 247 (Metro Josepets) Tel. 937 G. *L'estil i perfecció de nos-
tres ONDULACIONS*

PERMANENT ens ha
creat merescuda fama.
Avui ens plau assabentar
a la distingida clientela
que nostra Directora A.
VINYALS ha retornat de
París, d'on ha conseguit
adquirir especialites Pa-
risencs de renomada
solvència artística.

Senyores, en interès
de vostès, se les hi
recomana que no
oblidin pas

**MAISON DE
BEAUTÉ**

NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI — NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI — NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI

**BUFET
RESTAURANT**

RAMBLA CANALETES, 13

NURIA

**CHARCUTERIA
PÂTISSERIA**

TELÉFONS: 4208 A. 1487 A.

**SOROLLOSOS ÈXITS
DE L'HIGIÈNIC RESTAURANT
I DELS BERENARS FAMILIARS**

**PROPERA INAUGURACIÓ DEL GRANDIOS
SALÓ AL PIS PRINCIPAL**

**BANQUETS - BODES - BATEIGS
FESTES - TES - REVEILLONS
CHAMPAGNES D'HONOR**

NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI — NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI — NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI

NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI — NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI — NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI

NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI — NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI — NETEDAT ECONOMIA BON SERVEI

Ara que amb el cremador OIL-O-MATIC no podràs cremar-te ni embrutar-te, si que et deixarem encendre la calefacció.

A vostè li interessa conèixer el
meravellós cremador a olis pesats

WILLIAMS OIL-O-MATIC HEATING

que ha simplificat perfeccionant-
lo, el problema de la calefacció.

MÉS PRÀCTIC I RÀPID DE MANIPULACIÓ
PERQUÈ ÉS AUTOMÀTIC : MÉS SEGURA
L'ENCESA I UNIFORMITAT DE CALDEJA-
MENT : MÉS NET PERQUÈ SUPRIMEIX LA
BRUTÍCIA DEL CARBÓ : MÉS ECONÒMIC
PEL COST DEL PETROLI EN RELACIÓ AMB
EL CARBÓ : MÉS REDUÏT L'ESPAI A OCUPAR
COM A DIPÒSIT DE COMBUSTIBLE

L'adaptació del cremador a la caldera és fa en 24 hores.—Es
suprimeix tot control manual.—Un termosta col·locat a l'habi-
tació, li assegurarà per a tot l'hivern la temperatura desitjable.

Molt complaguts li facilitarem literatura explicativa si li
interessa i li agraïrem sol·liciti una demostració pràctica
a les nostres oficines.

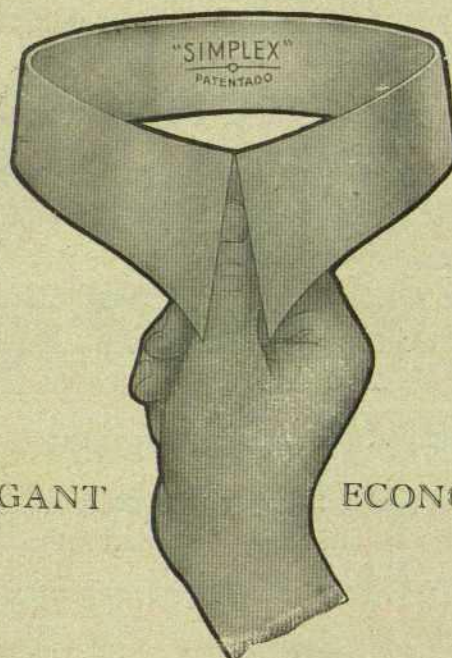
EREBUS

S. A.

Passeig de la Duana, 27 - Telèfon 4241 A.

COLL-SIMPLEX

SENSE FORROS

ELEGANT

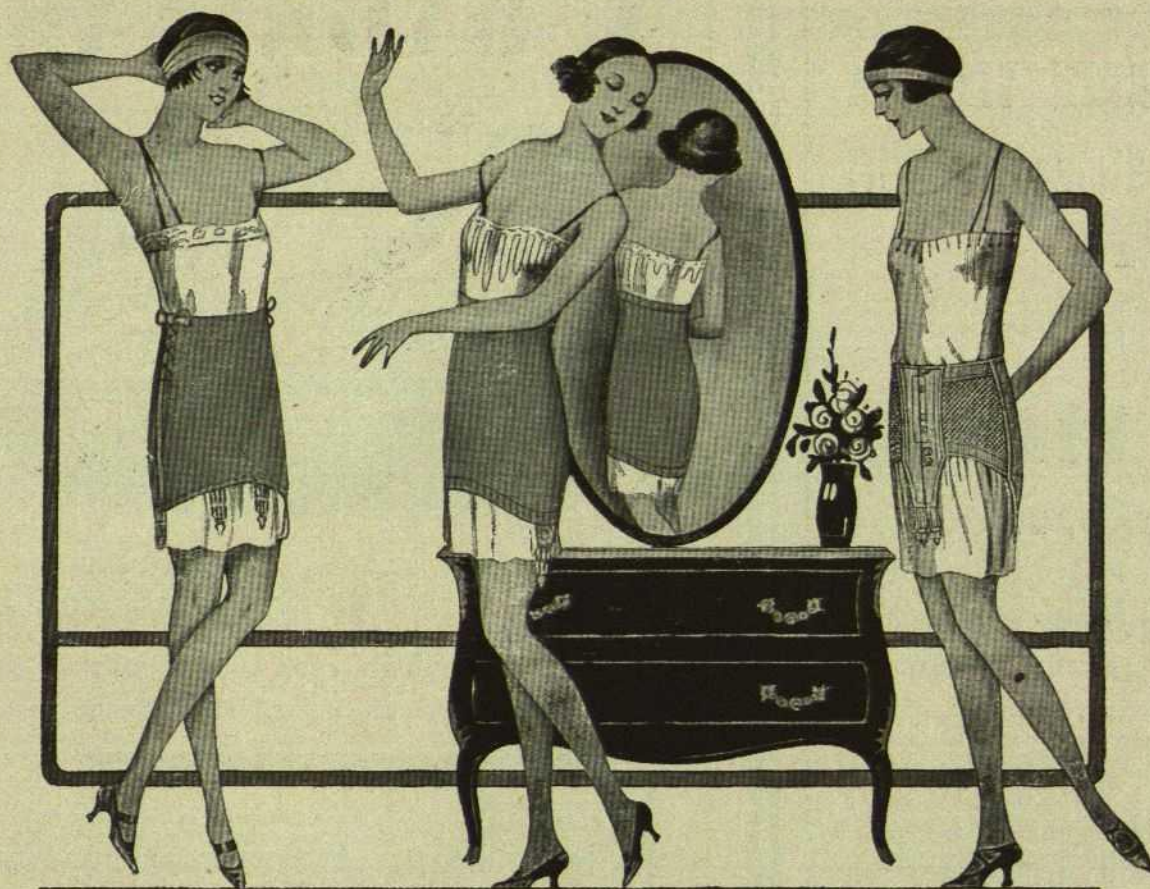
ECONOMIC

NO S'ARRUGA NI ENCONGEIX
El millor dels millors

LECHE CONDENSADA MARCA LA LECHERA

La única que reemplaza ventajosamente a la leche fresca en la alimentación de los niños y en los usos domésticos. Folletos gratis a quien los solicite de la
SOCIEDAD NESTLÉ, A. E. P. A.
Vía Layetana, 41 - Barcelona

**ULTIMS
MODELS
DE FAIXES
ICINTURES
DE GOMA**

**Corsé
Americano**

C. CARBONELL

**BOQUERIA, 25
BARCELONA**

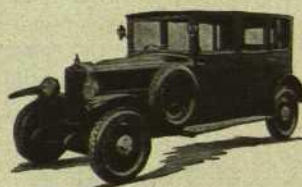
**Economitzi vostè de
la millor manera**

emprant menys carn, que tan cara
resulta per a fer l'olla, afegint a
aquesta per cada litre, 1 ó 2 cubets
de

Una prova el convencerà!

EL «CALDO MAGGI» en CUBETS
es ven, en totes les bones tendes
d'ultramarins i comestibles, al
preu de 10 cèntims el cubet

Gobron

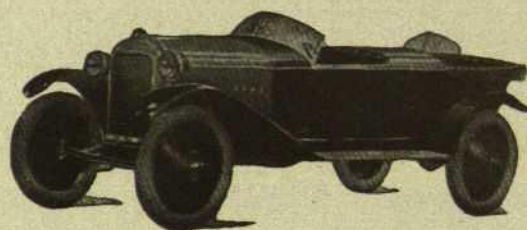
8/10 CV. - 1.300 c/c
80 KILÓMETRES HORA

**SOLIDESA
SUSPENSIO
VELOCITAT**

TORPEDO 4 SEIENTS. . . . PESSETES 9.900
SEDAN 4 12.500

BENJAMIN
COTXE PETIT GRAN MARCA

7. CV - 1.100 c/c. — 80 KILÓMETRES HORA
PREUS AVANTATJOSOS

AGENCIA:

Carrer de París, 208 i 210 :: BARCELONA

MARROQUINERIA VIENESA
Fàbrica d'Articles de Pell

René Llanas

Salmeron, 57

TARGETERS - BITLLETTERS
CARTERES DE VIATJANT

ULTIMES NOVELTATS EN
BOSSES DE SENYORA

Vendes al detall

Exportació a províncies

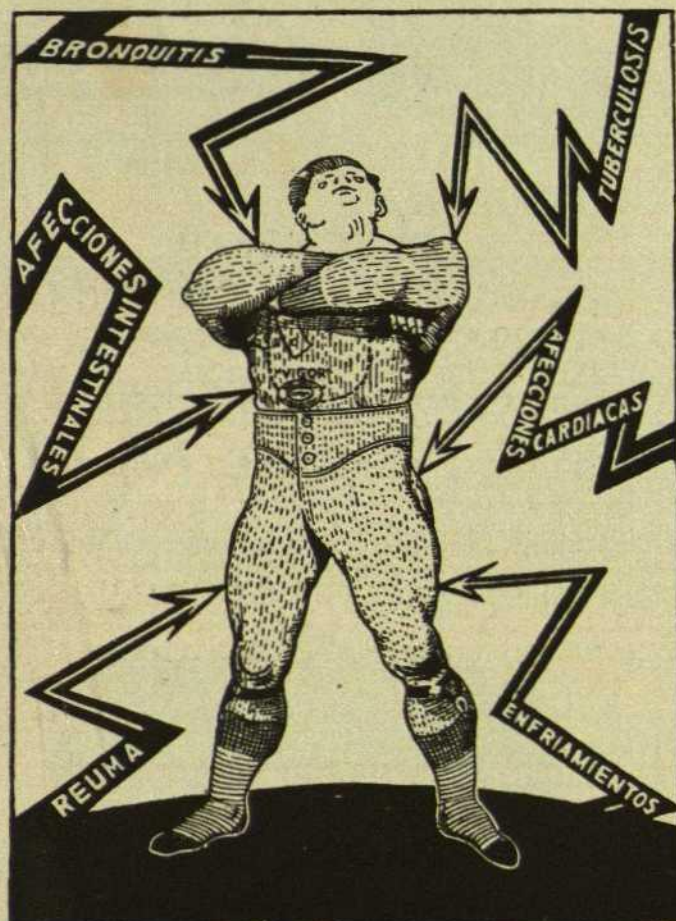
A. BADRINAS

MOBLES MODERNS

**INSTAL·LACIONS
COMPLETES**

Taller: Neptú, 2, i Dr. Rizal, 36
BARCELONA (G.)

Voleu conservar la salut?

Useu els trajos de punt interiors marca

VIGOR

DR. ROBBER'S

Patent n.º 59.216

EXIGIU la marca i la firma en totes les prenes
Higiènics i inencongibles : La ciència els recomana

Venda exclusiva:

Madrid: Manuel Benítez, Camiseria, Gèneres de Punt i Roba Blanca: Arenal, 16 i 18; «Al Escudo de Cataluña», Gèneres de Punt i Camiseria, Barquillo, 3.

Barcelona: «Bazar Esperantista», Trafalgar, 2; «La Torre», Ronda Sant Antoni, 63; «Los Dollars», Salmerón, 56.

Alacant: Vidua de Benavent i Llorca.

Alcoi: Tenda «El Catalán».

Arévalo: Arseni Alonso.

Astorga: Joaquim Gavella García.

Avilés: Aureli B. Fernández.

Badajoz: Magatzems Delgado i Barrena.

Bilbao: Francesc de Larracochea, Correo, 15 bis.

Caceres: Magatzems Delgado i Barrena.

Cartagena: Casa Nadas.

La Coruña: «Pa'au de la Moda».

El Ferrol: Heliador Romero.

Figueras: Josep Ferrer Alberti.

Granada: Magatzems «La Paz».

Xerec de la Frontera: Eduard Pardo.

León: Florentí Rodríguez.

Lleida: Josep Ribé.

Lugo: «Magatzems Olmedo».

Màlaga: Gómez Germans, Marqués de Larios, 10.

Mataró: Manuel Vadevall, Riera, 50.

Múrcia: Joaquim Cerdà.

Orense: Fills de Ferran Olmedo i C.ª

Oviedo: Masaveu i C.ª

Palència: Damás Aguado.

Palma de Mallorca: Benigne Palos.

Salamanca: Jesús Rodríguez López.

Santander: M. Lera i Lera.

Santiago: Pere Santos i Companyia.

Sevilla: Vidua de Benigne del Rio, Salmerón, 23.

Sant Sebastian: Josep Aristizabal.

Sta. Cruz de Tenerife: Hereus de Josep M. Varona.

València: Maset i Poyo, Mar, 4.

Valladolid: «La E fera».

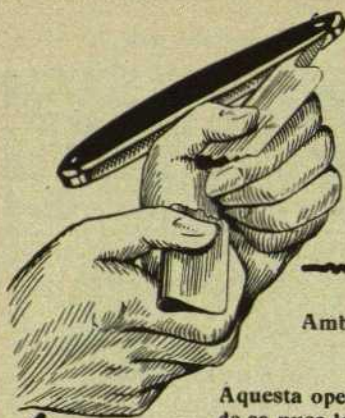
Vigo: Magatzems «Maison de Blanc» i «Camiseria Ingles».

Zamora: Vidua de Francesc Prieto.

Saragossa: Marian Garcia Perales, Coso, núm. 59.

Paraná: (Rep. Argentina): Francesc Almedral i C.ª

Montevideo: (Rep. del Uruguay): Josep Paternostro.

SENYORA..

afaitarse la nuca
pot produirli un
dany irreparable..

Amb l'afaitat, el cabell es vigoritza i
renaix amb més força

Aquesta operació repetida pot donar als pèls
de sa nuca la força de la barba dels senyors

Rosaniel

evita definitivament aquests perills; és inofensiu per delicat
que sigui el cutis. Son ús és senzill (s'aplica amb la punta
dels dits en petita quantitat) i ràpid, puix basten alguns
minuts per a deixar la nuca lliure de pèls

Rosaniel

estova el pèl sobrant i el dissol sense atacar-
lo; donant-li l'aspecte d'un afaitat recent.
No perjudica absolutament i deixa la pell fina,
blanca i suau. Evita d'haver d'afaitar-se i el
ús de maquinetes i pot aplicar-la V mateixa
i amb facilitat

Flascó: 10 pessetes en les bones perfumeries (suficients
per a 25 o 30 aplicacions). S'envia per correu contra
reemborsament per pessetes 11'50, demanant l'ho a
França - Europa, LAIBTANA, 21, BARCELONA

ROLDOS
RAPID

AGUSTÍ CASTELLS

HULES DE TOTES CLASSES
RASPALLS & PLOMERS
JOGUINES I PERFUMERIA

PORTAFERRISSA, 18
Telèfon 1983 A.

BARCELONA

Josep Sauleda

FÀBRICA DE LONES

Lones de tots els gruixos i
amplades, per a cobertes de
carruatges. Lones impermea-
bles en color per a capotes
d'automòbils. Lones per a ve-
lams, vaixells, encerats, cober-
tes de vagon, tendes de cam-
panya, platja, etc. Lones en
colors sòlids per a pavellons
de magatzems i cases particu-
lars. Fabricació en gran escala
de teles per a tota classe
d'espardenyes i calçat

SANT POL DE MAR
(BARCELONA)

**DEPILATORIO
BORRELL**

Sens molèstia treu el pèl o pelussera
i mata la rel sens irritar el cutis

A. BORRELL

Assalt, 52 — BARCELONA
i en totes les perfumeries

Waterman

La Pluma que
se impone!

Millones de adeptos
atestiguan la superioridad de la

Pluma
Ideal
Waterman

Agencia General
Hassinger, S.A. Balmes, 75 Barcelona

Waterman

TOMÀS AYMAT

MANUFACTURA DE TAPISSERIES D'ALTA
I BAIXA LLISA I DE CATIFES NUADES A
MÀ :: RESTAURACIÓ D'ANTIC I MODERN

Arqueta tapissada, projecte i execució T. Aymat

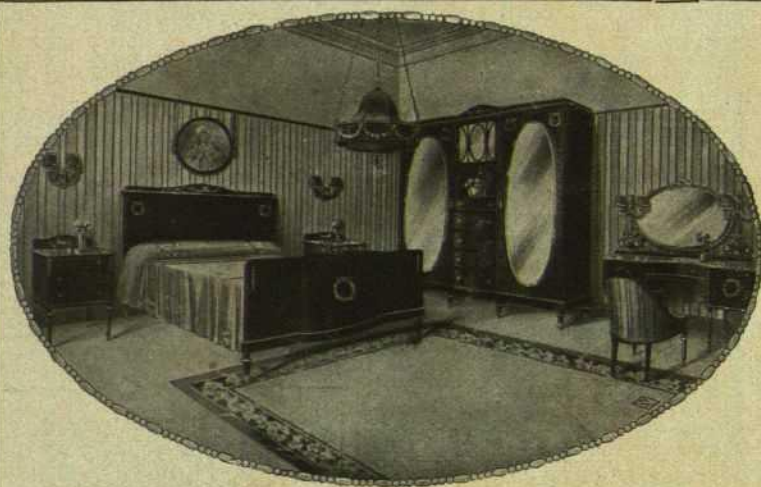
Rius i Taulet, 21 :: Telèfon Sabadell 4020

SANT CUGAT DEL VALLÈS

CABELLS BLANCS

De venda: EN DROGUERIES I PERFUMERIES

USEU LES TINTURES
La Maravilla i La Dolores
DE J. MARTRA
LES MES ACREDITADES PER LLUR ANTIGUITAT

FÀBRICA
DE
MOBLES
DE

A. FORNONS

SALMERON, 102

Compri vostè directament al constructor i estalviarà el 40 %

ACADEMIA FARGA

CLASSES DE CONJUNT INSTRUMENTAL
LLIÇONS PARTICULARS I A DOMICILI

SOLFEIG-PIANO-VIOLI-VOLONCEL
CANT - GUITARRA - COMPOSICIO
Rambla de Catalunya, 114

PER A APRIMAR-SEI...

Utilitzi nostra cintura SYRENE en cautxú «Pur Parà», impregnada de substàncies radioactives, que fan fondre ràpidament les grasses subcutànies sense cap règim. Procediment extern, no ocasiona cap molèstia, ja que acciona durant les dormides. Demani fullet, adjuntant segell de 0,35 cèntims a

Institut Ortòpèdic, Sabaté
i Alemany, Canuda, 7
BARCELONA

APOPLEXIA (FERIDURA)

Usant l'acreditat remei vegetal
ANTIAPLOPLÈTIC BERDAGUER

desapareixen ràpidament els símptomes: formigueig, dolor al cap, rampa, rodaments de cap, manca del tacte i de la memòria, dificultat en parlar, zumbzeigs, son freqüent, sufocacions, etcètera.; la sang es depura i la seva circulació és perfecta, la qual evita l'atac. Aconseguirà restablir-se qui n'hagi sofert. Milers de curacions!

Venda en Farmàcies, Centres
d'Específics i Drogueries

Prospectes gratis a J. González Núñez

Laboratori:
Sepúlveda, 172, pral - BARCELONA

Asmàtics - Bronquítics - Tuberculosos

si voleu lliurar-vos de vostres
malalties, feu sempre ús del

Xarop VIAN

compost amb extrets de diverses plantes medicinals, les quals tonifiquen els bronquis i pulmons, fent desaparèixer la irritabilitat i infecció, sens causar perjudici a l'estómac

Laboratori "EL SIGLO"

Sant Pau, 33

Barcelona

FERRETERIA

ARTICLES DE CUINA

ESTUFES A PETROLI

Màxim calor, mínim consum

MARSAL, MARTÍN i C.^a, S. en C.

ARCHS, 5

(PLAÇA SANTA ANNA)

CALÇAT DE LUXE

Josep Says

Casa fundada en 1850

Rambla del Centre, 9

BARCELONA

S'emblanqueix el cutis
i s'eliminen les pigues

amb l'empleu de

**CREMA
BELLA AURORA**

Grans Premis: 1915, 1919 y 1921

De venda: A totes les bones perfumeries

ULLS DE POLL

DE VENDA EN FARMACIES I DROGUERIES

JAMAI EN PATIREU SI PROVEU
CALLICIDA CERCAVINS

Dipòsit: FARMACIA CERCAVINS, Carrer de la Unió, 5

**MAQUINAS
PARLANTES**

**Y
DISCOS**

CÉSAR VICENTE
★ PASEO DE GRACIA 4 ★
Sucursal en Madrid: Montero 22

Louises Lanternography - Empresa anunciadora NEW-YORK

MODES GARCIA

**LENCERIA FINA
TROUSSEAUX
CANASTILLAS**

Rambla del Centre, 16
(Davant del carrer de Ferran)

Aquesta casa obsequiarà amb un 5 % de descompte a tot comprador, mitjançant la presentació d'aquest anunci.

Pianos "Pianoles,"

Pianos Elèctrics
Pianos «Steinway & Sons»
Vendes - Lloguers
Rotllos - Venda i abono
Vàlvules «Micro-Iza-
bal» i «Universal»

Bonsuccés, 5
Barcelona

YOST

La màquina
d'escriptura
més clara

REMINGTON - PORTATIL

La millor mà-
quina de viatge

The Peninsular Import Company, S. A.

BARCELONA
RONDA ST. PERE, 54

MADRID
BARQUILLO, 4

Gastrobiol Rossell

MEDICACIÓ ESPECÍFICA
CONTRA LES MALALTIES

DE L'ESTOMAC
I INTESTINS

DE VENDA:

Farmàcia Internacional - Rambla del Centre, 17 - BARCELONA

ANELLS DE PROMETATGE

Manel Valentí

Passeig de Gràcia, 24, interior

Barcelona

ROMBACARDÍ

CASA CARRESI

MODES PER A NENS

LA MÉS IMPORTANT EN EQUIPS NÚVIA

CARME, 11
TELÉF. 5078 A.

Sarna i Ronya

es curen en 10 minuts amb
l'acreditat

SULFURETO CABALLERO

CROSTES - PEGADELLA
ERUPCIÓ DELS INFANTS
es curen amb rapidesa amb
DEPURATIU INFANTIL
i PASTA POROSA

VENDA:

Farmàcia Caballero

ASSALT, 86. — BARCELONA
I A TOT ARREU

Conservi la silueta

Establiment MADAME X
Passeig de Gràcia 127

Per aprimar: Faixes, Còtills, Sostens,
i Mitges, tot de cautxú pur. Per a l'ús
mensual: Protector, Pantalons i Cin-
tures, tot de cautxú pur. Coixins absor-
bents higiènics de cotó i glassa *La Ger-
mana*. Capsetes *Madame X* per viatge

F. Montaña Guasch

METGE CIRURGIÀ

Especialista en malalties
de la pell i del cabell

**Extirpació radical de
les arrugues de la cara**

CORTS, 558, pral.

De 3 a 5

No sofreixi morenes!...

estrenyiment, fistules, gasos o qual-
sevol derivació del ventre. A pesar
dels seus pessimis-
mes vostè deu reac-
cionar. Refusi tot me-
dicament intern, ja
que ignora llur acció
directa. Utilitzi per
a guarir totes les al-
teracions del recte,
nostre LUX, SENSE
METGE, SENSE
MEDICINES. El seu
efecte és immediat i
sens la més petita
molèstia, ja que ac-
ciona durant la son.
Demani fullets,
juntant segell de 35
cèntims, a

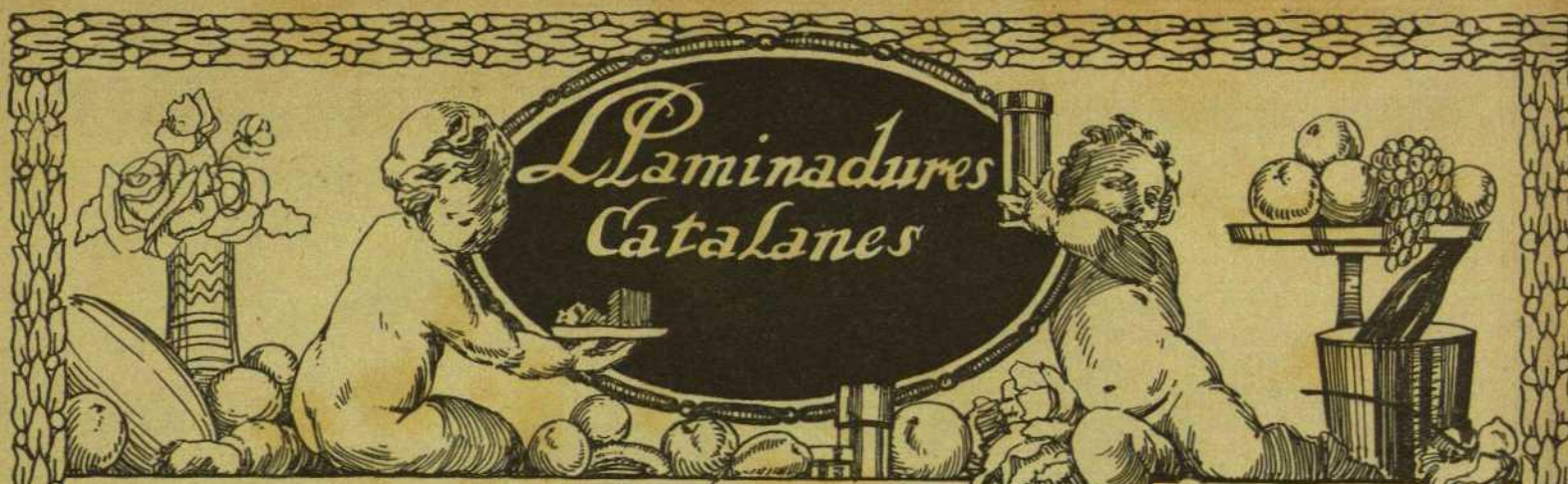
Canuda, 7

**Institut Ortopèdic
Sabaté i Alemany**

L. CAMPS ARNAU

PLANETA, 41 (G.)

PIANOS I AUTO-PIANOS NOUS I D'OCASIÓ

Passeig d'Infancia 68
T^è 23646

Sec Granja Royal
T^è 5225A

La Perla Mallorquina
Ensamadg de Nata
Especialitat de Confeiteria

Lav.

Clarís 48
T^è 18665P

Sec G^{ra} Royal Oriente
T^è 3336A

FORN DE SANT JOAN
DE MARIAN TRENS
VILAFRANCA DEL PENEDES
LES AUTÈNTIQUES COQUES FINES DE VILAFRANCA

Les úniques i veritables TEULES, TORPEDES de Santa Coloma, són les de la casa fundada l'any 1895 per en

FRANCESC TRIAS
TOT EL DEMÉS SÓN IMITACIONS

Carrer de Vall (davant l'Església) - Telèfon 7 Santa Coloma de Farnés
Estan a disposició de qui vulgui, els títols i certificats que ho acrediten

Fàbrica d'Ametlles d'Arenys Fàbrica de Xocolates
Casimir Fernàndez de la Vega
SUCCESSOR DE FERRAN
RIERA, 41 ARENYS DE MAR
PROVEIDOR DE LA REIAL CASA

VIVERI

El millor substitutiu del
Xampany
TARRAGONA
Dipòsit a Barcelona:
DIPUTACIÓ, 55

DEMANEU

ANIS INFERNAL
EL PITJOR DEL MÓN M. SERRA-LLEIDA

Xocolata TORNE
ALIMENTA MOLT BÉ
Fàbrica i Despatx: Baix de Sant Pere, 44 - BARCELONA

Sucursal de la
Societat Anònima de Drogueria "VIDAL-RIBAS"
RAMBLA DE SANT JOSEP, 23
Formatges - Mantegues - Conserves de les millors procedències

Benedetto Gran licor Mallorquí
F. Fuster Molinas
(SANTA MARGARIDA)

El millor «bocadillo» per a l'aperitiu són els
PALILLOS TROPICALS
P. PALET-Ronda Sant Antoni, 43
DE VENDA EN CAFÈS I BARS

LICOR CALISAY
Arenys de Mar

LLIBRERIA CATALONIA

AUTOR	TÍTOL	PÀG.	PTES.	AUTOR	TÍTOL	PÀG.	PTES.
Ignasi Domènech	La Teca	237	3,-	F. Dagouret	Petite Encyclopédie du Restaurateur I (Abrégé de cuisine)	255	5,60
Ignasi Domènech	Laminadures	94	1,50	F. Dagouret	Petite Encyclopédie du Restaurateur II (600 recettes de boissons de bar)	191	5,60
X	Art de ben menjar	248	5,-				
Cunill	La cuina catalana	233	5,-				
X	Classes de cuina popular	321	4,-				

i molts altres llibres en francès i castellà de venda a la LLIBRERIA CATALONIA, Plaça de Catalunya, 17

SUC DE RAIM sense fermentar,
especial per als malalts de l'estómac i per als que
pateixen d'estrenyiment. Marca Most Raimdor
Concessionari: DOMÈNEC GOMIS
Marquès del Duero, 206 - Telèfon 177 H. - Pastisseria

ANÍS
Marruixa Magi Magrinya
VALLS

HIDROLITINES Dr. GRAU
INCOMPARABLE AIGUA DE TAULA

ACONDICIONA-
DES LES DOTZE
BOSSETES DINS
D'UN BONIC VAS
DE CRISTALL

JEAN

Sabó

RGIA

DE

MYRURCIA